Horizon-TAAL

majo-junio 2018 Jaargang 50 - nummer 291

Corry De Cock
(1906-1986)
Esperanto voor de emancipatie van de arbeiders

www.esperanto.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

INHOUD

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond vzw
50ste jaargang – mei/juni 2018
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand

Redactie en administratie: Vlaamse Esperantobond vzw - Lange Beeldekensstraat 169,
BE-2060 Antwerpen - tel. 03 234 34 00
email: horizon.taal@esperanto.be - site: www.esperanto.be/fel/nl

Abonnementen: 30,00 EURO

Rekeningen: t.n.v. Vlaamse Esperantobond vzw, Antwerpen
KBC IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB
de Post IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Redactie: Piet Glorieux (piet.glorieux@gmail.com)

Tekstopmaak: Eriko D'Hondt (eriko@telenet.be)

Clubactiviteiten: Katja Lödör (lodorkatja@skynet.be)

Medewerkers: Marc Cuffez, Kevin De Laet , Petro De Smedt, Ivo Durwael, Piet Glorieux, Cyreen Knockaert, Katja Lödör, Kris Panis, Yves Nevelsteen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Mireille Storms, Emiel Van Damme, Lode van de Velde, Dan Van Herpe, Ivo Vercammen, Nicky Janssen, e.a.

Verantwoordelijke uitgever : Vlaamse Esperantobond vzw, Lange Beeldekensstraat 169,
BE-2060 Antwerpen, België

TEN GELEIDE

Het moest ervan komen. Bijna anderhalf jaar nadat we het gebouw in de Lange Beeldekensstraat met veel zwoegen hebben betrokken, zal het op zaterdag 16 juni plechtig worden geopend. Hou zeker die datum vrij want je kan o.a. genieten van een van de laatste optredens van Kajto – kvarope.
De opening is een mooie gelegenheid om er ook de buurt bij te betrekken die zich wellicht al lang afgevraagd heeft wat die nieuwe 'winkel' daar doet. Zoals ik ooit schreef is die nieuwe locatie midden in een kleurrijke/gekleurde buurt een troef die we moeten uitspelen. Laten we de 'vriendschap' van 'la lingvo de amikeco' volop tentoonspreiden.

Vrijdag 1 juni vanaf 18u30 in het Esperantohuis, Lange Beeldekensstraat 169
Panem et Circenses, ***Kaas- en wijnavond*** met leuke denkspelletjes en puzzels
ten voordele van Movade Sen Nomo
Prijs: +16j: 16 €, -16j: 12 € op rekening BE75 9796 0877 6651
Inschrijven via kontakto@movado-sen-nomo.net Meer info op de site van La Verda Stelo en webpazgina
http://www.movado-sen-nomo.net/

Maandagnamiddag 4 juni om 15.00u in De Boeie, Kerkstraat, Oostende
Nederlandstalige en Esperanto-poëzie, voorgedragen door Anne Brabant (voorzitter La Konko)
Anne brengt gedichten in Esperanto en in het Nederlands van o.a. Guido Gezelle, Marjorie Boulton...

Zaterdag 16 juni 2018

Openingsfeest van het Esperantohuis

(nieuwe zetel van de ***Vlaamse Esperantobond vzw*** & Antwerpse Esperantogroep ***La Verda Stelo vzw***)
Deuren open om 10 uur - Officiële opening om 11 uur
Daarna : optreden van "Kajto-kvarope", kinderanimatie,
internatiobale natjes en droogjes van plaatselijke makelij, ...

Programma en inschrijvingen :
https://www.esperanto.be/fel/openingsfeest.php
https://www.esperanto.be/fel/malfermafesto.php

14-16 september (2e weekend van september)
Beneluksa Kongreso 2018 in Houthalen (Limburg)
De deelnemers kunnen genieten van diverse voordrachten, meedenken over de toekomst van de Esperantobeweging, Esperanto-nieuwigheden ontdekken en… er wacht jullie nog een verrassings-concert! Volledig programma en inschrijving: olijslagers.info/LEA/BeneluksaKongreso/

CORRY DE COCK (1906-1986): EEN MOOI LEVEN EN EEN MOOIE VROUW

Ordenen van massa's oude documenten, men begint daar niet graag aan. Nochtans geeft het schijnbaar saaie monnikenwerk van de archivaris soms intense vreugden wanneer nauwelijks bekende feiten en personen uit de dode letters tot leven komen. Zo stiet ik, in een artikel uit 1972, geschonken door Jo Haazen voor het FelixArchief, op de figuur van een mij toen onbekende Corry De Cock.

Bedoelde tekst is van de hand van de te vroeg gestorven Kempense pianist, schrijver en journalist René Melis (1946-2010), en verscheen in *Herfstlicht*, een tweemaandelijks blad voor gepensioneerden uit de

christelijke arbeidersbeweging. Het artikel is getiteld "De sociale strijd gaat verder", schijnbaar niet een titel waarachter men een esperantiste zou zoeken.
De tekst wordt ingeleid met een korte maar rake schets van het landelijke Bassevelde, waar Corry toen nog actief was bij de bonden voor gepensioneerden, na zich een heel leven onbaatzuchtig ten dienste gesteld te hebben van de ontvoogding van de arbeiders. Corry, geboortig van Sint-Amandsberg, was er fier op dat ze meerdere personen uit arbeidersmiddens had kunnen helpen om een diploma te behalen, en een loopbaan uit te bouwen.
Zelf kon ze het diploma van lager middelbaar behalen, voor die tijd en voor een vrouw toen behoorlijk. Maar die bescheiden schoolse geleerdheid heeft ze in goud omgezet, niet voor zichzelf, maar gratis en voor niets voor de maatschappij. Ze hielp graag en vaak kinderen die leermoeilijkheden hadden op school. Haar hele filosofie was er een van behulpzaamheid aan de arbeiders en kinderen van arbeiders. En in die filosofie kaderde ze ook de Esperantobeweging.
In 1928, wellicht niet toevallig het jaar van het Wereldcongres Esperanto te Antwerpen, leerde Corry Esperanto. Maar ze zag ver, verder dan de eigen streek. Ze correspondeerde met arbeiders uit de hele wereld, in het Esperanto, en leerde zo veel over de sociale mistoestanden in alle werelddelen. Ze bezocht Esperantocongressen in Nederland, Frankrijk en Duitsland. Corry zag in het Esperanto een middel voor de ontplooiing van de arbeiders, een middel voor hen om uit de geestelijke en ook uit de materiële armoede te raken.
Reeds in 1932 stichtte Corry de Esperantogroep "Gentaj Laboristaj Esperantistoj", een sectie van de "Fede-

De "Gentaj Laboristaj Esperantistoj" in oktober 1933. Corry De Cock: derde van rechts, op de eerste rij. Zus van Corry: helemaal links. De vader van Corry : helemaal rechts, achteraan. De moeder van Corry: helemaal rechts op de tweede rij.

ratie van Arbeiders Esperantisten in het Gebied van de Nederlandse Taal", zelf een afdeling van *Sennacieca Asocio Tutmonda*. Het was geen besloten braaf-burgerlijke vereniging voor taalliefhebbers, maar een kern van waaruit de boodschap werd uitgedragen, door het organiseren van avondcursussen, vorming en exposities. Men vond gelukkig gastvrijheid in de lokalen van de "Volksuniversiteit" in Gent. Daar heeft Corry, ongesubsidieerd en onbezoldigd, meerdere talen onderwezen aan de arbeiders: Frans, Engels, Nederlands, Duits en Esperanto. Er werd gebruikgemaakt van de zgn. Cseh-methode of "directe leermethode". Zelfs tijdens de oorlog nog werd er onderwezen, tot in de fabrieken zelf.

Corry De Cock : vierde persoon van links.
Expositie in Gent, 1935

Helaas heeft de opkomst van het nazisme vanaf 1938 dodelijke slagen toegebracht aan de vitale jonge Esperantoarbeidersbeweging. Tijdens de oorlog werd het Esperanto verboden en vervolgd door de nazi's. Alle documenten en archieven werden aangeslagen. Er zijn blijkbaar ook in Vlaanderen aanhoudingen geweest. Het ergst werden de Amsterdamse Joden aangepakt die aldaar les volgden in het Esperantistisch centrum. De meesten van hen zijn weggevoerd en omgekomen. Ook Corry werkte tijdens de oorlog in een fabriek onder een Duitse beheerder. Gelukkig bleek deze laatste een redelijk en menslievend persoon te zijn.
Corry heeft nooit tijd voor zichzelf genomen. Zieken bezoeken en troost brengen was een vast onderdeel van haar programma. Maar ze had ook kunstzinnige talenten. Ze speelde toneel, en niet alleen als amateur, en niet enkel in tweederangsrollen. Corry trad ook op in de K.V.S. te Gent, samen met Karel Van Rijn. Ze speelde eersteplansrollen in Madame Butterfly, Lentezonne, e.a. Ze schreef zelf een toneelwerk, Apoteose, maar dit bleek geen groot succes.

Uit de Esperantogroep "Gentaj Laboristaj Esperantistoj" is het huidige "La Progreso" gegroeid. Zonder overdrijving mag men stellen dat Corry De Cock een van de moeders is van de Esperantobeweging in het Gentse.
Met dank aan Petro De Smedt, Jo Haazen, Katja Lödör, Mies Vergaelen, voor belangstelling of schenking van documenten.
Wie het fijne artikel uit Herfstlicht nog eens zelf wil lezen, kan het opvragen bijvoorbeeld in de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience. Over Corry besloot de journalist treffend: "Haar materieel bezit is schamel, doch haar persoonlijkheid als mens is er des te groter om".

Cyreen Knockaert

HEEFT IEMAND EEN SCHILDERIJTJE VAN CESAR VANBIERVLIET GEZIEN?

Gedurende een kwarteeuw hing op de eerste verdieping van Frankrijklei 140 een schilderijtje (een landschap met bomen, ongeveer A3-formaat) dat Cesar Vanbiervliet kort na de ingebruikname van het Esperanto-Centrum geschonken had.
Enkele jaren geleden heb ik gemerkt dat dit schilderijtje verdwenen was; misschien werd het na een opfrissingsbeurt niet meer teruggehangen. Ik heb het toen nagevraagd bij enkele personen, maar niemand wist er iets over. Voor zover bekend is het ook tijdens de verhuizing niet meer te voorschijn gekomen.
Ik hoop dat het niet weggegooid is, maar dat iemand het nutteloos geachte voorwerp, zonder de oorsprong ervan te kennen, meegenomen heeft naar huis. Als het nu ergens in een woonkamer hangt, mag het daar wat mij betreft rustig blijven hangen. In de Lange Beeldekensstraat is er zeker geen plaats voor en het in een archiefdoos stoppen heeft ook geen zin. Ik zou wel blij zijn als de huidige bezitter er een foto van zou maken en die zou toevoegen aan de Wikipedia-pagina https://eo.wikipedia.org/wiki/Cesar_Vanbiervliet.

Roland Rotsaert

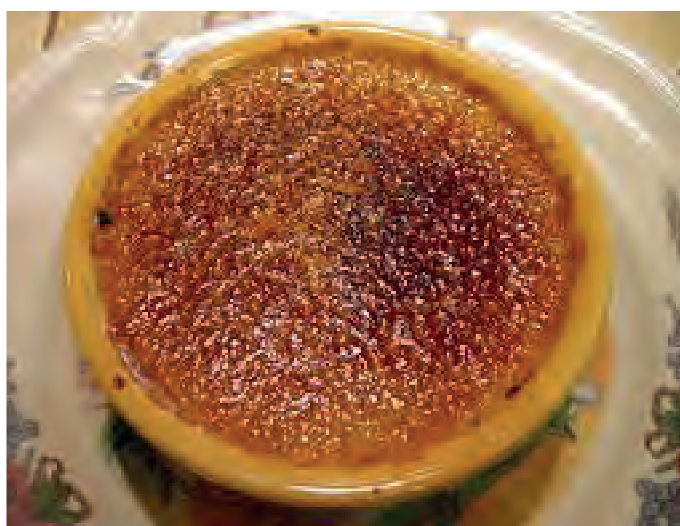
SIDANTE EN PUDINGO, MI ALVOKAS SAVONTOJN! (2/2)

Por frandemuloj. Daŭrigo de la unua parto (1/2) en Horizontaal de marto-aprilo.

Verda pudingo.
Kaj kio nun pri nia internacia pudingo? La Fundamento de Esperanto, en sia Universala Vortaro, ne konas pudingon. Sed jam en la unua oficiala aldono de la Akademio ĝi aperas. Tio tamen ne multe helpas nin, ĉar la aldonoj estas nur simplaj vortoj, sen la kvin kutimaj tradukoj nacilingvaj de la Fundamento. Sed, feliĉe, pudingo aperas en la vortaro de Kabe1, kun la difino: Angla dolĉa manĝaĵo, preparita el faruno kaj sekvinberoj. Eble la recepto estas iom tro simpligita, sed almenaŭ estas klare pri kio temas. Por Verax2 pudingo nur povis esti sinonimo de pudingŝtono: rokaĵo konsistanta el ŝtonetoj aglomeritaj en cimento (malfacile digestebla!). Tia petro, malgraŭ facilanimaj vortaristoj kiuj baptas ĝin pudingo, devus nomiĝi konglomeraĵo (aŭ eble rudito, psefito sed ankaŭ tiuj vortoj ne estas PIV-aj). Waringhien3, en sia franca vortaro, citas pudingŝtono.
Nia PIV, kiu ĉe mi vere ne ŝimiĝas en la libroŝranko, diras ke pudingo estas deserta plado, miksaĵo el faruno, ovoj, graso, sukero, boligita en pelvo, bakita aŭ vaporkuirita. Trafas min ke ankaŭ en tiu ĉi difino mankas iom da likvo, laŭ mi. Tamen do, nepre estas klare ke la ĉefingredienco ne estas lakto! Iom strange estas ankaŭ la pudingujo, la pelvo, kiu en sia propra difino tute ne eksplicite mencias sian apartenon al la kuireja ilaro! Por mi pudingo troviĝas inter flaŭno kaj torto spongeca, rilate firmecon de konsisto, do precipe dependas de la kvanto de lakto. Pudingo pli libere moviĝas ol sponga torto, eĉ ol babao, iomete kiel ventro de gaja dikulo kiam li ridas.

Falsamikaro de pudingoj.
Konklude: temas pri tuta familio de falsaj amikoj, de tuta falsa amikaro! Estus logike ke esperantistoj, en sia vortuzo, restu ĉe la PIV-a difino! Prefere oni uzu la vorton pudingo do por manĝaĵo, kies ĉefa ingredienco estas faruno, prepariĝas en muldilo aŭ tuko, kaj ne iĝis firma torto. La pladoj, falsaj pudingoj, kies ĉefa ingredienco estas lakto, estu nomitaj flaŭnoj. Atentu! Ne kaptiĝu en la reton de alia falsa amiko, nome flano, ĉar tio estas tre vasta nocio laŭ PIV: ĉiu plata, maldika, rondforma bakaĵo el pasto. Kion mi komprenis (kaj nederlande komprenas - eble pli ĝuste "flandre") sub pudingo nepre en Esperanto estas vanila flaŭno. Por la tre nutrigaj nedolĉaj pladoj kun ĉefa ingredienco iu viandaĵo oni povas uzi ekzemple (banboligita) miksopoto... Avantaĝo estas ke oni esprimos sin pli klare, eĉ se ankoraŭ multaj diversaj manĝaĵoj grupiĝos sub unu sola nomo.

Kion fari?
Ĉu nun pro tiu malklareco ni devos sidi en sakaĵoj sub cindro kaj pensi ke nia lingvo malsukcesis pro manko de precizeco? Ne! Tute ne! La ebleco esprimi sin malprecize, malklare estas nepra karakterizo de ĉiu nacia lingvo, kaj devas nepre ankaŭ ekzisti en Esperanto! Pensu jam pri la vortoj afero, aĵo, io. Ili estas la plej ekstremaj vortigoj de malprecizeco, sed tamen absolute malhaveblaj en iu ajn lingvo. La vorto pudingo do estas, eĉ laŭ sia PIV-a difino, kolektiva vorto (kolektivovorto) kiu indikas multajn diversajn aferojn, kiujn oni povas precizigi per pli malvastsencaj vortoj, aŭ per aldonaj adjektivoj. Cetere nek la mondo nek vi mem pereos pro malĝusta uzo de vorto, plej gravas ĉu bongustis la afero!

Mia kleriĝo.
La antaŭaj pripensoj estas rezultato(j) de problemo, kiun mi starigis al mi (tiel estas ja la homo!) kiam mi volis fari superrigardon de la farunaĵoj. Mi nome hezitis, ĉu nia pudingpulvoro (do finfine la pudingo, almenaŭ la

flandra) apartenas al farunaĵoj. Kaj fakte, tiu demando ne jam tute solviĝis, dependas ĉu oni konsideras amelon faruno aŭ ne! Mia ĉiama savanto el krizo (PIV) ne helpas min, ĉar ruze nomas amelon substanco.
Intertempe mi lernis, danke al mia amiko Bertilo4, kiun mi sincere dankas pro la valora informo, ke en la Unua Aldono aperis tradukoj en la kvin klasikaj lingvoj, kaj ĉiu el ili estas vere formo de puding. Plia esploro devus esti la konsultado de nacilingvaj klarigaj vortaroj el la komenco de la 20a jarcento. Se leganto havus tian eblecon, bv. sciigi al mi la rezultaton!

Flandra ĉerizo sur la pudingtorton.
Nekredeble eble, sed hodiaŭ (6.3.16) mi trovis, finfine post proksimume dek jaroj, respondon al la prema demando: kiel mi traduku la esperantan "pudingon" en la nederlandan? Mi rezonadis: se ekzistas aŭ ekzistis vorton por indiki tian "pudingon", ĝi devas troviĝi en "La Preciza Vorto" de Bauwens-Claes (Het Juiste Woord), en la rubrikoj pri manĝoj. Do mi konsultis la nociaron, kaj pripensis ĉe ĉiu vorto: ĉu povus esti tio? Kaj jes! Rubriko 531.8 - farunaĵoj (meelspijzen) liveras "ketelkoek". Kiam mi konsultis van Dale por trovi la difinojn de "ketelkoek" mi konstatis ke ties difino respondas ekzakte al la difino de pudingo en PIV! Kaj plie van Dale liveris al mi sinonimon: "trommelkoek". Jen, vere tre feliĉiga afero, kiu nutros min dum minimume la tutan hodiaŭan tagon!
Aldone por Verda Reto:

Pli oficiala ol oficiala!
Mi jam menciis, supraĵe, sed eble estas bone tute eksplicite diri: en la japana, la responda(j) vorto(j) estas: プリン; プディング (prononcu: purin, pudingu); kaj en la ĉina: 布 丁 (pinjine, kaj prononce: bùdīng). Do, konstateble estas vorto kiu, pli ol multaj aliaj, meritas la sigelon "internacia", do alprenebla laŭ la 15a regulo; sed tamen eksplicite, jam en 1909, enigita en la Unua Oficiala Aldono de la Akademio: certe estis frandemuloj en tiu Akademio!

Laborfruktoj.
Do, konklude... rezultato estas tre modesta en la vortaroj... sed, kiun laboron tiuj kelkaj modestaj vortetoj kaŝas!!!
En vortaro, E-N: pudingo: ketelkoek; trommelkoek.
En vortaro, N-E: pudding: 1 (voor zoete, op melk gebaseerde gerechten) flaŭno; kremaĵo; kustardo 2 (voor andere, zogenaamde ketelkoeken of trommelkoeken) pudingo.[Klarige: 1 pri dolĉaj, laktecaj manĝaĵoj - 2 pri aliaj, tiel nomataj .....].
Klarige: 1 dolĉaj, laktecaj manĝaĵoj; 2 aliaj, tiel nomataj ....
vanillepudding: vanila kremaĵo.
chocoladepudding: ĉokolada kremaĵo.
ketelkoek: pudingo.
trommelkoek: pudingo.

Petro de Smedt

Notoj:
1. Kaŝnomo de Kazimierz Bein (1872-1959), fama pola verkisto kaj vortaristo. Li kreis unu el la unuaj vortaroj de Esperanto. Vortaro de Esperanto sed subite forlasis la movadon en 1911. Depost tio ekestis la verbo "kabei" por iu kiu fervore partoprenas la movadon kaj subite malaperas el ĝi.
2. CharlesVerax (1873-1943), franca fotografisto, esperantisto kaj la plej grava Esperanta terminologo de la epoko antaŭ la unua mondmilito. En 1910 li verkis la vortaron Enciklopedia Vortareto Esperanta.
3. Gaston Waringhien (1901-1991) estis franca lingvisto, leksikografo kaj esperantisto. Li tradukis kaj verkis poezion kaj prozon. Li ankaŭ forte kontribuis al la Plena Vortaro (1930) kaj la Plena Ilustrita Vortaro (PIV).
4. Bertilo Wennergren (1956-), sveda esperantisto kaj gramatikisto. Li estas aŭtoro de la Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko (PMEG).

ESPERANTO NU OOK IN NEDERLAND OP DE PLANKEN

Na Vlaanderen kreeg nu ook Nederland de kans om een theaterstuk met Esperanto als inspiratiebron op de planken te zien. "House of Nouws", een Nederlandse jongerentheatergroep, voerde het stuk "Het beste idee voor iedereen" op. Het werd vier keer gebracht, telkens voor een publiek van tachtig mensen in het kader van een prestigieus theaterfestival in de stad Den Bosch. Een verslag van Katalin Kováts die actief meewerkte bij de voorbereiding.

De titel van het toneelstuk "Het beste idee voor iedereen" is op zichzelf al een opmerkelijke boodschap. Het zegt iets over hoe jongeren nadenken over de interculturele communicatieproblemen en de mislukte pogingen om elkaar beter te verstaan.
Sanne Nouws, de maker en auteur van de plot, vond de oplossing van het probleem op internet. Haar interesse voor Esperanto was gewekt en zij wou weten hoe het staat met de taal vandaag en welke rol Esperanto nog speelt in de hedendaagse wereld. Ze nam contact op met esperantisten, bezocht de plaatselijke club van Amsterdam en ging samen met de dramaturg op bezoek bij verschillende esperantisten thuis.

Het stuk ontstond uit die gesprekken en uit de antwoorden op haar vragen over Esperanto en wat er zou gebeuren als we Esperanto e.d. van ons zouden wegnemen. Uiteindelijk is het stuk een mengsel van feiten en fictie geworden. De basisverhaallijn heeft het over vier esperantisten die de afscheidsceremonie organiseren van Esperanto, dat ophoudt te bestaan. Het publiek is eigenlijk de begrafenis van Esperanto aan het bijwonen. De hoofdrollen vormen een goede doorsnede van onze gemeenschap, zij zijn afkomstig uit vier landen. Een beginner en enkele ervaren sprekers, waaronder de eeuwige groene "missionaris", willen het plan uitvoeren, met medewerking van het publiek. In de voorstelling vermengen zich vijf talen: Esperanto, Engels (dat herhaaldelijk wordt bekritiseerd), Nederlands, Spaans en IJslands.

Het podium staat in een hoek van de zaal, de stoelen errond gegroepeerd, interactie is gegarandeerd.
Nina, de hoofdorganisator van de ceremonie, bereikt haar doel als ze vraagt "Mi petas vin ekstari". De deelnemers begrijpen de handgebaren en komen in de sfeer. Eerst gniffelend, maar uiteindelijk met gepaste pathos proberen ze de Esperantohymne mee te neuriën. De vier acteurs zingen het lied, gearrangeerd door Gunnar, een van de acteurs, uit het hoofd, veel beter dan wat we gewoon zijn tijdens Esperantobijeenkomsten. Nu ja, op een begrafenis is het toch gepast dat je een van de belangrijkste symbolen van de beweging kent.
Aan het begin, voorafgaand aan de welkomsttoespraak, komt de opdracht om de adressenlijst aan te vullen, een wenskaart te laten rondgaan naar ene Erik, die ook aanwezig wou zijn, maar in het ziekenhuis is opgenomen met een beroerte. Enkelen glimlachen, bij anderen kan je de vrees op hun gezicht lezen: moet dat allemaal in die onbegrijpelijke taal? Maar ze zijn gehoorzaam, schrijven een wens en geven de kaart door.

Bram, duidelijk de fanatiekste, die de "welkomsttoespraak" begint voor te lezen, beseft al snel dat hij niet wordt begrepen. Na een aarzelende discussie besluiten ze om verder te gaan in de nationale talen: Nederlands/ Vlaams voor Nina en Bram, Spaans voor Camilla uit Uruguay, IJslands voor Gunnar, en Engels voor alle anderen, ook voor het publiek. Een echt Babel, en het wordt een complete chaos als Nina alles probeert te vertalen naar het Engels en de andere drie tegelijkertijd in hun eigen taal praten.
Gniffelen, verwarring, lachen. Zoveel talen is van het goede te veel. Wat nu? Het IJslands laten vallen, er is toch maar één spreker in de kamer en hij vertegenwoordigt slechts een "minderheidstaal". Gunnar keert terug naar zijn piano, bedrukt. Het mededogen van het publiek is voelbaar.
Er volgen nog enkele "miscommunicatie"-scènes, o.a. Camilla's liefdesverklaring aan Gunnar, de "beginner", die helaas alleen maar in het IJslands kan reageren. Breedvoerig, gevoelvol, maar wat zegt hij uiteindelijk? Om te bewijzen dat Esperanto gemakkelijker is, krijgt het publiek een lesje "telwoorden" in rapvorm.

Maar hoe zit het met de begrafenis, waar is de terdoodveroordeelde? De scène wordt klaargemaakt, de draagbaar voor de kist, en, na een meditatief muziekstuk, krijgt iedereen een blad met de tekst van de hymne. Je voelt het einde naderen.

We staan recht en zingen samen de hymne, acteurs en publiek ... maar plots stopt Gunnar met spelen ... hij saboteert de liquidatie van Esperanto. Het publiek weet dat hij de taal die hij met Camilla deelt, niet wil verliezen.
Net hij die de taal nog niet beheerst, beseft dat Esperanto iets onmisbaars is. Overleg, discussie. De meest gedrevene moet toch zijn taak afmaken, en deze, tot dan, "groenste" van de hoop, gefrustreerd dat het publiek hem niet verstaat ("gelaten en vol ongeduld", dus helemaal niet zoals Zamenhof), vraagt schreeuwend om "een einde te maken aan Esperanto".
Men brengt de kist binnen, eigenlijk een takkenstructuur met gestapelde Esperantoboeken en groene planten, en daarna ook nog een mysterieus object. Het is de "guillotine". Snel haalt men de uitgedeelde bladeren op bij het publiek en de machine vernietigt hardvochtig, blad na blad, de hymne, het symbool van Esperanto, het beste idee voor iedereen.

De meerderheid van de aanwezigen woonde het toneelstuk bij zonder enige kennis over Esperanto. Tijdens de voorstelling raakten velen wellicht overtuigd van de rol en het nut van de taal en/of waren ze geshockeerd om het verlies van iets dat ze voordien niet kenden en nog minder beheersten. Spijt hebben van het verlies van iets onontbeerlijks kan leiden tot berusting, maar kan ook aanleiding geven tot verzet, tot de sterke wil om het toch proberen te behouden. Misschien zal dit verdriet om het gemis van iets grandioos… protest oproepen, mensen ertoe aanzetten zich erover te informeren, ermee kennis te maken… en de taal misschien wel te leren.
Tijdens de vier voorstellingen waren telkens een handvol esperantisten aanwezig. Ze werden "omsingeld", velen wilden Esperanto horen, er meer over weten.
Gedurende de hele week verscheen er informatie over Esperanto op de site en wapperde onze vlag. Meerdere dagen lang stond op de site van de regionale krant een positief artikel met foto en vermelding van Esperanto in de titel.
Enkele esperantisten werden betrokken bij de voorbereiding en konden hun mening geven over de voorstelling. De jonge acteurs kregen uitspraaklessen van Katalin Kováts en leerden de basis van de taal. Ze hebben de hymne echt aangeleerd, wat voor Katalin de aanleiding was om hun na de première een attest uit te reiken dat ze voordien had gekregen van Hori Jasuo uit Japan.Na het festival wordt het stuk tijdens de zomer nog tweemaal opgevoerd in Nederland.
Dank' aan deze jonge toneelgroep voor hun werk. We vragen ons af of ze sympathisanten zullen blijven en ontdekken dat Esperanto echt het beste idee is voor iedereen, ook voor hen.

Katalin Kováts
(vertaling: Piet Glorieux)

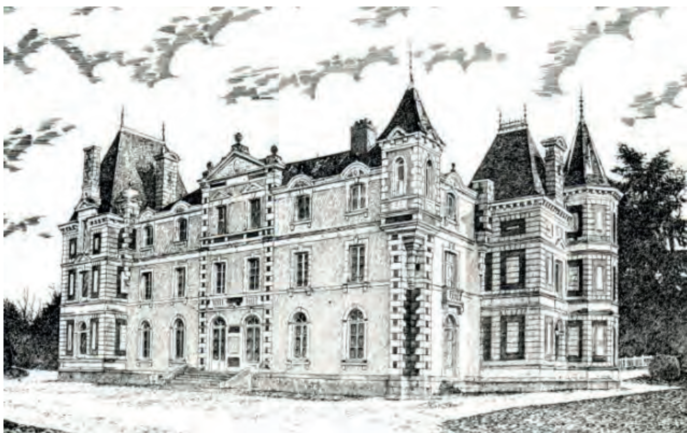

WAAROM EENS NIET NAAR GRÉSILLON?

Het kasteel Grésillon is een bekend Frans Esperanto-cultuurcentrum.

In de zestiende eeuw werd op een uitgestrekt domein in de buurt van Angers een adellijk gebouw opgetrokken dat de naam Grésillon kreeg, wat zoveel betekent als ‘plaats waar de krekel sjirpt’. Het gebouw werd door brand vernield, maar in het jaar 1882 (dus kort voor 1887) heropgebouwd in een overgangsstijl, een kruising tussen gotiek en renaissance. Van dan af werd dit adellijke gebouw, te midden van een achttien hectare groot park, “kasteel” Grésillon genoemd.

Na de Eerste Wereldoorlog zocht een vereniging van Franse Esperantoleraren een burgerlijk gebouw om er zijn traditionele zomerklassen te organiseren. Men richtte een coöperatieve op die in 1952 het kasteel en zijn aangrenzende domein zou kopen. Deze coöperatieve zonder winstgevend doel, die nu Kulturdomo de Esperanto wordt genoemd, is wettelijk eigendom van meerdere honderden esperantisten van overal ter wereld, van elk van ons als het ware.

Sinds 1953 vinden in Grésillon op regelmatige tijdstippen stages plaats met Esperantocursussen en bijeenkomsten van Esperanto-organisaties, vooral tijdens de zomer en de schoolvakanties. Vijftig jaar geleden was het cultuurhuis voor vele gasten het doel van een verre reis en ze verbleven er dan ook enkele weken om Esperanto te leren. Heden ten dage komen de meesten met de wagen en blijven ze een week.

Het beheren van het cultuurhuis, het onderhoud van gebouw en park, de organisatie van stages, ontmoetingen en de verhuur vergen aanhoudende inspanning, … Jouw hulp is dan ook heel welkom. De beheerders en medewerkers doen alles op vrijwillige basis, alleen indien nodig werft men tijdelijk iemand aan.

Sinds 2015 staat het cultuurhuis ook open voor organisaties en het brede, niet-Esperantopubliek, vooral met de bedoeling om de financiële stabiliteit te verzekeren. Zo wordt het kasteel buiten de stageperiodes ook verhuurd voor familiefeesten of bijeenkomsten van verenigingen. In 2015 werd de vereniging ‘La kampo de la griloj’ opgericht, die culturele evenementen voor niet-esperantisten verzorgt.

Je Esperanto-cultuurhuis kasteel Grésillon verwacht je!

SOMERAS en Grésillon

SOMERA PROGRAMO 2018, retejo gresillon.org/somero

2018-jul-09/27 2-a Maratona Esperanto-kurso dum 18 (7+5+6) tagoj kun Perla Mielo, Louis Jeuland, Nina Danylyuk, Mikaelo Bronŝtejn, retejo gresillon.org/somero

2018-jul-15/21 Semajno de ĉiĉeronado en la regiono Anĵuo kun Catherine Kremer, retejo gresillon.org/s0

2018-jul-16/21 Speciala semajno kun kursoj de Esperanto kaj de la franca lingvo, retejo gresillon.org/s2

2018-jul-21/27 30-a Internacia E-Konferenco de OSIEK « Esperanto en Artoj », retejo gresillon.org/s3

2018-aŭg-11/19 8-a Festa Semajno por infanoj kaj familioj, retejo gresillon.org/s4

HOE ESPERANTO ONZE KIJK OP RUSLAND KAN NUANCEREN...

Het Finse Fondumo Esperanto heeft beslist om Kalle Kniivilä, de redacteur van het online tijdschrift Libera Folio, een prijs toe te kennen wegens zijn bijdrage aan de Esperanto-vakliteratuur. Naar aanleiding daarvan nam Nicola Ruggiero volgend interview van hem af voor Beletra Almanako.

Fondumo Esperanto is een fonds dat in 1955 werd opgericht, met een startkapitaal geschonken door Vilho Setälä (1892-1985), een van de belangrijkste Finse esperantisten van de voorbije eeuw. In februari 2018 besliste het fondsbestuur aan Kalle Kniivilä een geldprijs van duizend euro toe te kennen "ter erkenning van zijn waardevolle bijdrage aan de Esperanto-vakliteratuur" wegens zijn vier journalistieke boeken: "Homoj de Putin", "Krimeo estas nia", "Idoj de la imperio" kaj "La strato de Tanja".

De zevenentachtigjarige Natalija Soboleva is een van de hoofdfiguren van "La strato de Tanja", een boek over het dagelijkse leven in Sint-Petersburg tijdens de voorbije honderd jaar.

Nicola Ruggiero: De rode draad in je vier boeken is Rusland. Waarom die journalistieke nieuwsgierigheid naar dat land?

KalleKniivilä:
- Al in het achtste leerjaar van mijn basisschool in oostelijk Finland koos ik ervoor om Russisch te leren, misschien uit nieuwsgierigheid naar het nabijgelegen enorme land, geografisch zo dichtbij en toch zo veraf vanuit veel oogpunten. Wellicht om gelijkaardige redenen blijf ik gefascineerd door Rusland, zijn cultuur en zijn inwoners. Velen onder hen werden goede vrienden van mij.

Vanuit journalistiek oogpunt is Rusland in het bijzonder interessant voor Zweden en Finnen omdat de politieke en economische veranderingen die er plaatsvinden van grote betekenis zijn voor onze landen. Toch is het zo dat in Zweden slechts weinig journalisten in staat zijn om competent verslag uit te brengen over Rusland. Dus greep ik mijn kans om te doen wat ik zelf wou, schrijven over Rusland en de kennis van lezers over Russische thema's hopelijk verdiepen en bijsturen. Mijn boeken gaan overigens niet alleen over Rusland maar ook over Oekraïne en de Baltische landen.

Heeft Esperanto op een of andere manier een rol gespeeld in je boeken, hetzij als hulp bij je werk, hetzij inhoudelijk?

Om de boeken te schrijven had ik plaatselijke contactpersonen nodig en mensen die ik kon interviewen. Veel van mijn vrienden en kennissen in Rusland, Oekraïne en de Baltische landen zijn esperantisten, en een deel van mijn contacten vond ik altijd via hen. Dus had ik persoonlijk veel baat bij Esperanto tijdens het werken. In meerdere van mijn boeken wordt terloops melding gemaakt dat deze of gene persoon esperantist is, maar over het algemeen speelt dit geen centrale rol. Soms wordt daar iets meer over uitgeweid in de Esperantoversie, maar over het algemeen zijn de verschillende taalversies ongeveer gelijk qua inhoud, en beschouw ik de drie versies als originele werken.

In welke taal schrijf je eerst?

In het Zweeds. Fins is mijn moedertaal, maar ik maak al vele jaren deel uit van de redactie van een Zweedse krant. Bovendien sloot ik mijn eerste uitgeverscontract af met een Zweedse uitgeverij, en dus was het logisch dat ik "*Homoj de Putin*" in het Zweeds schreef. Daarna volgde ik dezelfde routine met de overige boeken.

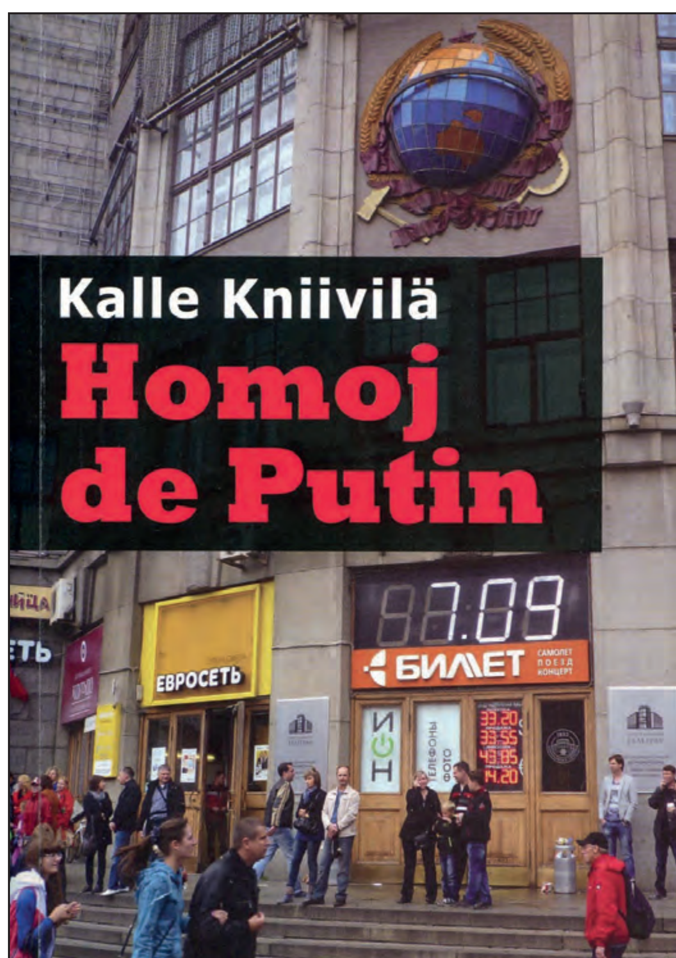
Wat waren de reacties op de verschillende taalversies van je boeken? Waren er raakpunten?

De meest lovende reacties kregen mijn boeken ongetwijfeld in Zweden, waar vele recensies zijn verschenen, bijna zonder uitzondering positief. Misschien is de reden wel dat er vóór de verschijning van mijn "Putins folk" [Homoj de Putin] nauwelijks actuele journalistieke wer-

ken in het Zweeds bestonden over het dagelijkse leven en de opvattingen van gewone Russen.

In Finland waren er minder recensies en de boeken kregen over het algemeen iets minder aandacht, misschien omdat ik toen niet in Finland woonde en mijn naam hier niet erg bekend is. Maar alleen in Finland is “Putinin väkeä” [*Homoj de Putin*] bekroond als het beste vakboek van het jaar 2014, en “Neuvostomaan lapset” [Idoj de la imperio] was een van de drie werken die in 2016 genomineerd werden voor de grote prijs van de Finse journalistiek.

> Ter info. Het werk ‘*Homoj de Putin*’ is uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond en is al aan zijn tweede uitgave toe. Alle vier de boeken van Kalle Kniivilä zijn op voorraad verkrijgbaar via de webwinkel van de Vlaamse Esperantobond.

Binnen de Esperantowereld waren de reacties over het algemeen positief en de eerste versie van “*Homoj de Putin*” was snel uitgeput. Russische recensenten van de Esperantoversie vonden blijkbaar dat het boek de complexe realiteit van hun land te eenvoudig voorstelde. Absoluut terecht, maar het boek is niet op de eerste plaats bedoeld voor een Russisch publiek. Van de andere drie boeken zijn er nagenoeg geen beoordelingen, wat ik betreur, maar dat is typisch voor de Esperanto-boekenmarkt tegenwoordig.

Voelen Zweden en Finland een imperialistische dreiging vanuit Rusland?

Hangt ervan af wat wordt bedoeld met “imperialistische dreiging”. Een concrete oorlogsdreiging kan ik me moeilijk inbeelden, maar het is wel zo dat Rusland zijn macht op verschillende manieren gebruikt om het beleid van verschillende nabije en minder nabije landen, waaronder Zweden en Finland, te beïnvloeden. De angst voor Rusland neemt echter zelden hysterische vormen aan - net als de angst voor de negatieve invloed vanuit het Westen in Rusland. Net om deze onnodige wederzijdse hysterie weg te nemen zouden nauwere contacten op het niveau van gewone mensen nuttig zijn, voor een meer realistisch begrip over het leven aan de andere kant van de grens.

In je boeken wisselen beschrijvingen en interviews met mensen elkaar af. Had je eigen opvattingen die je na het interview geheel of gedeeltelijk moest herzien?

Zonder eigen ideeën, verwachtingen en kennis van het onderwerp was het niet mogelijk om aan het boek te beginnen, maar als je niet bereid bent om je ideeën aan te passen aan de realiteit die zich manifesteert tijdens het schrijven, zou je beter niks schrijven. Het meest interessante en vruchtbare deel van het werk voor mij was zeker de kans die ik kreeg om zoveel verschillende mensen met verschillende meningen en ervaringen te ontmoeten. Ik geloof niet dat mijn uitgangspunten zijn veranderd, maar mijn kennis over veel dingen is zeker verdiept.

Hebben de mensen prettig gereageerd? Heb je ooit bedreigingen ontvangen na de publicatie van je boeken?

Niet iedereen was bereid om geïnterviewd te worden, maar de mensen met wie ik heb gesproken, beseften in het algemeen snel dat ik echt wou horen hoe ze zelf dachten, en er zo correct mogelijk verslag over uitbrengen, zelfs als ik een andere mening had. Enkele van de gewone mensen die ik interviewde, vooral enkele ouderen, leken echt getroffen door het feit dat een buitenlander het verhaal van hun heel gewone leven wou horen. Voor mij was elk verhaal natuurlijk uniek en belangrijk.

Vervolg p.17

ALBERT GOODHEIR (1912 -1995) estis nederlandano, loĝinta en Britio, doktoro pri filozofio, medicinisto, Esperanta poeto, tradukisto, redaktoro, eldonisto, instruanto, preleganto, membro kaj sekretario de la Akademio de Esperanto, verkinto de poeziaj kaj filozofiaj libroj.

Averto: Por ke nia komentado pri la poemo povu esti ankaŭ utila ekzercado por gelernantoj de la lingvo, ni abunde aldonis lingvajn rimarkojn en la komentadon.

KOSTARIKO	**Costa Rica**
En montĝangalo	In een bergjungle
jaguarspuron ŝercis	jaguarsporen zocht
mi kaj mallertis,	ik en struikelde,
sed plumon de kvecalo	maar een pluim van een quetzal
verdan survange spertis.	'n groene, voelde ik op m'n wang.
Inter oceanoj	Tussen oceanen
imperiojn mokas	bespot keizerrijken
senarma lando.	een onbewapend land.
Vulturo cirklas	Een gier toert
super montaro; signon	boven een gebergte; 'n teken
difingre skribas.	met godenvinger schrijft.
Senbrue glitas	Geluidloos glijdt
tagmeze tra vepraĵo	op het middaguur door 'n braambos
serpent' ruĝnigra.	'n donkerrode slang.
Multforma oro:	Goud in allerlei vorm:
de mortintaj triboj	uit gestorven (volks)stammen
subtera sonĝo.	een ondergrondse droom.
Ĉevalon knabo	(Op) 'n paard slaat 'n knaap
batas kiel prapatro	zoals een voorvader deed
indianan sklavon.	met een indiaanse slaaf.
Jaguargraŭla	Grommend als een jaguar
kontinento protestas	contesteert een continent
perforton daŭran.	voortdurend geweld.
Freŝherbdekliva	Met z'n frisbegraste helling
vulkan' Irazu neas	ontkent de vulkaan de Irazu
fajron subcindran.	het vuur onder de as.
Sub vespernuboj	Onder avondwolken
ekbrilas malproksime	beginnen te schijnen in de verte
havenaj lumoj.	lichten van een haven.
En montsoleco	In de eenzaamheid van de bergen
feliĉa mi tranoktas	overnacht ik, gelukkig
sub fidaj steloj.	onder trouwe sterren.
---------	------

PRI LA POEMO

La titolo. **Kostariko**

Jen respubliko en Centra Ameriko, kun la ĉefurbo° San-Joseo. *hoofdstad*

Kostarika (hispane *Costa Rica*) signifas?
riĉa marbordo.

Pri kia lando temas fakte?
Pri mallarĝa montara terstrio. Ĝi havas landlimojn norde kun Nikaragvo, sudoriente kun Panamo, oriente ĝia teritorio limas° Kariban Maron kaj okcidente Pacifikon. *grenzen aan*

La poemo.

Versoj 1-5. En montĝangalo
jaguarspuron ŝercis
mi kaj mallertis,
sed plumon de kvecalo
verdan survange spertis.

Kio estas **ĝangalo?**

Kutime estas densa° arbaro de varma, *dicht*
malseka° klimato, precipe de *vochtig*
musonaj landoj. *moesson*
La vorto 'ĝangalo' origine devenas el la hindia 'ĝanga' (= arbaro). Komparu angle 'jungle'.

Interkrampe: la leĝo° de la ĝangalo estas *wet*
la rajto° de la plej forta. *recht*

jaguaro = ?

bela granda felisedo°, malpli granda *katachtige*
ol tigro aŭ leono, kun hararo simila al leopardo,
flava° kun nigraj makuloj°, sed la *geel; vlek*
rondoj estas pli grandaj.

Kial li **mallertis**?

En ĝangalo ne ekzistas iaj vojoj kaj li falas
pro arbaraj radikoj°, *boomwortel*
rompitaj° branĉoj, lianoj, aŭ io simila. *afgebroken*

kvecalo

speco de birdo kun longega vosto° *staart*
kaj belkolora plumaro, vivanta en Centra Ameriko. Sankta birdo de la aztekoj,
nacia° birdo de Gvatemalo. *nationaal*

Versoj 6-8. Inter oceanoj imperiojn mokas senarma lando.

Pri kiuj **oceanoj** temas ĉi tie?

Pacifiko okcidente kaj Atlantiko oriente.

moki = ?

malŝate° ridindigi° (PIV). *verachtend; belachelijk maken*

senarma = ?

ne armita. Laŭ la vortaro PIV, 'armo' estas
arkaika vorto por 'armilo°'. *wapen*
Kostariko nuligis la armeon la 1-an de decembro 1948. Ĝi estas unu el la malmultaj
landoj de la mondo sen armeo°. *leger*

Kiel senarma lando povus **moki imperiojn**?

Kostariko investas° en aliajn aferojn ol *investeren*
en armilojn. Tio sekurigas politikan stabilecon,
ĉar neniu perforteksplodo° *gewelduitbarsting*
okazas kiel en multaj ĉirkaŭaj landoj. La
respubliko estas prospera° kaj ankaŭ *welvarend*
nomita la Svislando de Centra Ameriko. Ĝia
homa disvolviĝo° estas unu el la plej *ontwikkeling*
bonaj en Latinameriko kaj la loĝantoj° *inwoners*
sentas sin feliĉaj. Okulfrapa° estas *opvallend*
ankaŭ la akra° investo en la konservadon *fors*
de la naturo, kiu allogas multajn turistojn. La
registaro° volas por 2021 esti la unua *regering*
klimatneŭtrala lando de la mondo.

Versoj 9-11. Vulturo cirklas super montaro: signon difingre skribas.

vulturo ?

tre granda rabobirdo° kun longa, rekta *roofvogel*
beko malsuprenkurba° ĉe la *naar beneden gebogen*
pinto°, kun pli-malpli nudaj kapo kaj *top*
kolo° kaj kun relative malfortaj° *hals; zwak*
piedoj (PIV).

Kiel kompreni tiun '**difingre**'?

Ĉu eble 'kun fingro de dio' aŭ 'kiel dia fingro'?
La grandaj flugiloj de la ĉirkaŭfluganta vulturo
elvokas° la admiron° de la *oproepen; bewondering*
promenanto. Dank' al tio, li povos duoble
ĝui° la promenadon ! *genieten*

Versoj 12-14. Senbrue glitas tagmeze tra vepraĵo serpent' ruĝnigra.

Kio estas tiu **vepraĵo**?

Tufo° de arbustoj **sovaĝaj**° *bosje; wild, woest*
kaj plej ofte dornaj°. *doornig*
serpento?
tie ĉi reptilio senmembra; figurasence
perfida°, malica° persono *verraderlijk; boosaardig*

Versoj 15-17. Multforma oro: de mortintaj triboj subtera songô.

Kio povas esti tia **oro**?

Eble **pecetoj**° el juveloj° aŭ *klein stukje; juweel*
moneroj°? *geldstuk*

Kial tiu dupunkto post la vorto 'oro'?

Ĝi anoncas venontan klarigon.

Tiuj or-restaĵoj montras kion?

Ke verŝajne en la antaŭa popolo ekzistis...
ia **kulto** de tiu oro.

Kion signifu tiu '**subtera songô**'?

Tiuj or-restaĵoj kompreneble stimulas la
imagopovon° de la poeto. *verbeeldingskracht*

Ĉu en la profundaĵo de la tero eble restas ortrezoro?

Por promenantoj tio certe estas forte
alloga° hipotezo°! *aanlokkelijk; veronderstelling*

Versoj 18-20. Ĉevalon knabo batas kiel prapatro

indianan sklavon.

Brutala ŝanĝiĝo de la etoso°! *sfeer*

Kion supozigas la strofo?

Ke tiu prapatro neniam hezitis bati indianon aĉetitan° kiel sklavo. Eble referenco *gekocht* al la koloniado fare de hispanoj? Ili tute malestimis la lokan popolon. Io el la antaŭaj moroj ŝajnas ankoraŭ ekzisti en la knabo, kiu batas la 'malaltvaloran' beston.

Versoj 21-23. Jaguargraŭla
kontinento protestas
perforton daŭran.

Kial tiu kontinento estus **jaguargraŭla**?

Kostariko havis tre riĉan bestomondon. Oni tiutempe ankoraŭ trovis multe da jaguaroj. Do la blekegado° de tiuj rabobestoj *gebrul* estas bone aŭdebla.

protesti ion = *iets betwisten, bestrijden.*

Kontraŭ kio Kostariko protestas laŭ la poeto?

Kontraŭ la perforto° kaŭzata de homoj, *geweld* kiel tiu de la hispanaj dominantoj aŭ de internaj civilaj militoj. La lando preferas protektadon de la naturo, do ankaŭ de la homoj, kiuj tie vivas. Jen granda kontrasto kun la perforto en multaj landoj de la regiono.

Versoj 24-26. Freŝherbdekliva
vulkan' Irazu neas
fajron subcindran.
freŝherbdekliva vulkano

Kia estas tiu vulkano Irazu?

Ĝi estas kovrita de freŝa herbo.

Kia aperas tiu vulkano?

Eble sufiĉe alloga°! *aantrekkelijk*

Notindas, ke vojo povas havi kian **deklivon**?

Ĉu milde aŭ krute° leviĝantan°. *steil; oprijzend*

Kion signifas, ke Irazu povas **nei** sian propran fajron?

La vulkano ŝajnas ne okupiĝi pri tio, kio okazas en ĝi mem. Ĝi ŝajnas ignori° la *niet willen weten* ekziston de tiu subcindra fajro. Alivorte: jen vulkano, kiu nun ne plu aktivas, ĉar alie oni ne mencius ĝian freŝherban deklivon. Alivorte, la dekoro estas tiom rava°, ke la *verrukkelijk* entuziasma admiranto simple forgesas la internon de tiu majesta sinjoro Irazu !

Notu bone: Kostariko havas plurajn vulkanojn, la plej multaj estas tamen neaktivaj.

Notindas la bona kunmetado de vortoj por krei adjektivojn: jaguargraŭla, freŝherbdekliva, subcindra kaj aliaj. Utilo?

Ili kapablas anstataŭi° tutajn frazojn. *vervangen*

Versoj 27-29. Sub vespernuboj
ekbrilas malproksime
havenaj lumoj.

Jen preskaŭ nokto !

Ekbrilas

La prefikso 'ek-' montras la komenciĝon aŭ la mallongecon de iu ago. Ĉi tie do la vespero komenciĝas.

Kion montras la fakto, ke li vidas tiujn lumojn?

Ke li troviĝas en parto de la pejzaĝo, el kiu li povas rigardi la ebenaĵon° en la direkto *vlakte* de la maro.

Versoj 30-33. En montsoleco
feliĉa mi tranoktas,
sub fidaj steloj.

Kio provokas tiun **montsolecon**?

Verŝajne la poeto promenas nur en la montara pejzaĝo. Ĝenerale homoj preferas kontaktojn kun aliuloj kaj forte timas° ian solecon. *vrezen* Sed ĉi tiu poeto estas **feliĉa** !

Kio imageblus per '**fidaj steloj**'?

La steloj revenas, transjare, ĉiunokte, ili estas do fidelaj akompanantoj. Eble li ne sentas sin soleca, eĉ mem feliĉa. Steloj krome° *bovendien* stimulas pensadon kaj revadon. Verdire°, skribinte la *eerlijk gezegd* ĵuslegitan° poemon, li certe sentas *pasgelezen* siajn pensojn ankoraŭ forte ĉien vagadi°. *overal naartoe zwerven*

<u>Konkludo.</u>

La poeto sukcesas en deko da strofetoj pentri Kostarikon. Li estas bona observanto, dank' al kio ni povas bone imagi tiun landon inter la du oceanoj, kun ĝiaj pluvarbaroj° kaj *regenwoud* vulkanoj kaj la tipaj bestoj (jaguaro, kvecalo, vulturo, serpento).

En la dua strofo li parolas preterpase° pri *terloops* aparta trajto° de ĉi tiu lando: ĝi ne *karaktertrek* havas armeon.

Sed ĉi paca bildo ne plidaŭras. En la kvina strofo aludo al la riĉeco de la kulturo de la antaŭaj landanoj (oro en la tero), kiu tamen brute estis neniigita de la hispanaj koloniistoj. Eĥojn de tiu perforto ni legas en la sesa strofo (la batado de

ĉevalo).
Post laŭta protesto (jaguargraŭla) la paco revenas. La poeto dormas trankvila° sub stelplena ĉielo°. *rustig* *sterrenhemel*

PLIE PRI KELKAJ VORTOJ

Nei (verso 25)

1) **Diron oni neas, skribo ne pereas.**[Z]
Letterlijk: Het gesprokene ontkent men, het geschrevene vergaat niet.

Jen bela rimo pri la supereco de...
skribita afero !
Aliflanke, kiam oni ne volas **nei ion**, tiam oni logike tion.... akceptas kaj agnoskas° *erkennen*
Interkrampe: tiuokaze multaj preferas ne **nei** sed simple... **ignori**° la aferon. *negeren*

Nubo (verso 27)

2) **Granda nubo,... malgranda pluvo.**[Z]
Lett.: Grote wolk, kleine regen.

Okaze de kio tio dirindas ekzemple?
Pri serioza problemo aŭ okazaĵo°, *gebeurtenis* kies sekvo tamen ne... estas ege grava.

3) **Tie iras fumo per... densaj nuboj.**
Lett.: Daar gaat rook in dichte wolken.

= io tre suspektinda.

4) **Kiel nubo foriris... mia feliĉo.**
Lett.: Zoals een wolk vertrekt mijn geluk.

Alivorte?
Tiu feliĉo ne plue daŭris, ĝi malrapide malaperis.
La nubo aliflanke havas ofte kiun negativan influon?
Oni konsideras ĝin ofte kiel ion, kio ĵetas ombron sur aferojn aŭ situaciojn.
Komparinde: ia malkonsento° povas **meti nubon** en... amikajn rilatojn. *onenigheid*

Vespero (verso 27)

5) **Antaŭ vespero ne estu... fiera.**[Z]
Lett.: Voor de avond wees niet fier.

Kial tiom malfrue?
Ĉar oni neniam povas scii pli frue, ...
ĉu io negativa ankoraŭ povos okazi.

6) **Laŭdu tagon nur... vespere.**[Z]
Lett.: Loof de dag slechts 's avonds.

Jen certe saĝaĵo! Ĉiu scias, ke oni ne laŭdu tagon aŭ eĉ ion ajn antaŭ ol ĝi finiĝas. Kial?
Vidu supren !
Kiam tiu konsilo° povus esti esprimata? *raadgeving*
Kaze de tro frua entuziasmo pri io.

7) **Rido matene, ploro vespere.**[Z]
Lett.: Gelach 's morgens, geween 's avonds.

Sama ideo, sed ankoraŭ pli pesimisma.
Jen granda kontrasto kun la antaŭa ideo:

8) **Matena horo estas plena ... de oro.**
Lett.: Het morgenuur is vol met goud.
De morgenstond heeft goud in de mond.

9) De Z. estas konata poezia formulo por diri ke oni maljunaĝas:
Oni atingas la vesperon de sia vivo.
Lett.: Men bereikt de avond van zijn leven.

Brili (verso 28)

10) **Ne ĉio brilanta estas ...diamanto.**[Z]
Lett.: Niet alles dat blinkt is een diamant.
Het is niet alles goud dat blinkt.

Jen bona **konsilo.** Ne lasu vin trompi per la nura aspekto de aferoj.

11) **Oni ne lasu sin trompi per tia vorta brilo.**
Lett.: Men moet zich niet laten bedriegen door zulke schittering van woorden.

Ĉu vi jam lasis vin blindigi per la brilo de ies° vortoj? *iemands*

12) Krome: **Se en la mondo neniu volus brili, mi pensas, ke ni... multe pli bone vivus !**[Z]
Lett.: Als in de wereld niemand zou willen schitteren, denk ik dat we veel beter zouden leven!

Ĉu vere? Ĉu tio dependas de la maniero aŭ koste de kiu aŭ kio iu volas stari en spotlumo°? *schijnwerper*

TRADUKEKZERCOJ.

Antaŭa

1) Se survoje al Danujo vi daŭre pli aŭdas paroli hispane, vi prenis la malbonan malsuprenirejon.
2) La iksradioj estis elpensitaj/inventitaj/ eltrovitaj de iu, kiu volis resti nekonata.
3) Se/ kiam vi malfermas fenestron, freŝa aero envenas. Se iu alia ĝin malfermas, aertiro/trablovo envenas. 4) Ĉiu havas certe ion, kion li pli bone povas fari ol aliulo; plejofte tio estas legi sian propran skrib(ad)on.

Nova

1) Iemand een pluim op de hoed steken. *Iemand een compliment maken.* 2) Veel pluimpjes maken een bed. *Veel kleintjes maken een grote.*
3) In behouden haven zijn. *Buiten gevaar zijn.*
4) Geen rook zonder vuur. *Niets gebeurt zonder oorzaak.* 5) Toen hij het nieuws hoorde, viel hij uit de wolken. *Was hij compleet verrast.*

E. Van Damme

(vervolg van p. 12)

Bedreigingen heb ik gelukkig nergens ervaren, hoogstens enkele onvriendelijke reacties op sociale netwerken.

Nostalgie naar een groots verleden en bij enkelen toch een verlangen naar een echte verandering. Wat wilden de mensen in “La strato de Tanja” het meest, nostalgie of verandering?

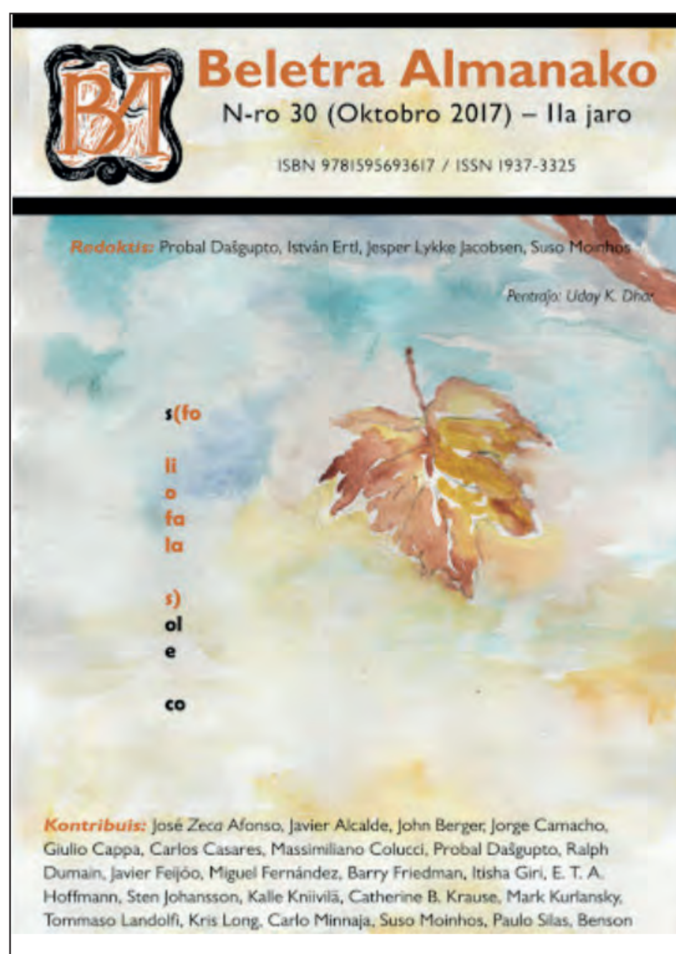
Ik denk niet dat het gevoel van nostalgie en het verlangen naar verandering in tegenspraak zijn met elkaar. Als je tevreden bent met het heden, kan je toch verlangen naar verandering en een model van het gewenste doel vinden in het ideale verre verleden. Dit boek gaat echter vooral over wat was, niet zozeer over heden en toekomst, dus de nostalgie is er meer voelbaar.

In je boeken spelen mensen en plaatsen een hoofdrol, allemaal met hun eigen geschiedenis en kijk op de wereld. Is er echter niet iets dat je niet kon of wou opnemen in je boek?

Natuurlijk, maar die vraag is zo uitgebreid dat ik ze niet op een zinvolle manier kan beantwoorden. Het schrijven van om het even welke tekst begint met het selecteren van een onderwerp en al het andere is dan al weggefilterd. Mocht ik meer tijd hebben, dan zou ik me graag verdiepen in diverse concrete aspecten van het dagelijkse leven, maar men moet ergens een grens trekken.

Nicola Ruggiero
Uit Beletra Almanako nr. 31 (overgenomen met toestemming van de uitgever)
(vertaling: Piet Glorieux)

Beletra Almanako (afgekort: BA) is een literair tijdschrift in boekvorm, uitgekomen in augustus 2007. In principe is elk nummer 120 en 180 pagina’s lang. Redacteurs zijn Probal Daŝgupto, István Ertl, Jesper Lykke Jacobsen en Suso Moinhos. De uitgever is Ulrich Becker, van uitgeverij *Mondial* in New York. BA heeft diverse rubrieken, met name poëzie, proza – fictie of niet-fictie, essays, recensies, interviews, brieven enz. originelen en in vertaling.

ESPERANTO VOOR GEWONE MENSEN

Wij zetten onze reeks met "gewone" esperantisten verder. Zoals je ziet gebruikt iedereen Esperanto op zijn eigen manier. Raf Fauconnier bv., lid van La Verda Stelo.

Horizontaal: Hoe en wanneer ben je met Esperanto in contact gekomen?

Raf Fauconnier:
Tijdens mijn studententijd had ik weleens iets gelezen over Esperanto. Zo'n kunsttaal vond ik best wel interessant, maar ik ben verder nooit actief op zoek gegaan om er meer over te weten te komen. Sinds 2004 woon ik dicht bij het voormalige Esperantohuis op de Frankrijklei in Antwerpen. Ik kom er dus ook vaak voorbij. Aan de voordeur hing gewoonlijk het wekelijks programma van 'La Verda Stelo' en dat wekte opnieuw mijn nieuwsgierigheid. Zes jaar geleden kwam ik dan met enkele mensen van de club in contact via de jaarlijkse cultuurmarkt in Antwerpen. Dat was de aanzet om een korte inleidende cursus te volgen in 'La Verda Stelo'. Ik was toen net in brugpensioen en had me al ingeschreven voor een cursus Spaans. Het Esperanto was een 'makkelijke' taal, vertelde men mij, dus dat kon ik er nog wel bij nemen. Inderdaad, op zich was het Esperanto niet zo moeilijk, maar in combinatie met de studie van het Spaans bracht het mij, vooral in het begin, behoorlijk in verwarring. Maar gaandeweg echter heeft het Esperanto mij inzichten bijgebracht die mij ook ten goede kwamen voor de studie van het Spaans en dit zal ongetwijfeld ook het geval zijn voor de studie van andere talen.

Wat was je motief om Esperanto te leren en is je motivatie veranderd sindsdien?

Mijn eerste en belangrijkste motief om Esperanto te leren was gewoon nieuwsgierigheid naar het concept van de taal. Hoe goed kan men zich uitdrukken in een taal met een beperkt aantal grammaticale regels en zonder uitzonderingen? Gaandeweg ontdekte ik dan op welke knappe manier Dr. Zamenhof allerlei elementen uit natuurlijke talen heeft samengebracht in een coherent geheel. Dat versterkte nog de motivatie om er toch mee verder te gaan.

Hoe onderhoud je je Esperanto thuis? Bv. correspondentie (brief/internet), lezen, internet, muziek, Pasporta Servo

Thuis spreek ik geen Esperanto, maar ik probeer wekelijks naar de Esperantoclub '*La Verda Stelo*' te gaan, waar ik de 'prelegoj' bijwoon en soms ook een eigen bijdrage lever. Gedurende het schooljaar ben ik vooral bezig met Spaans, dat op zich al voldoende energie vergt. De wekelijkse communicatie met onze club in het Esperanto is dan praktisch de enige beoefening. Met enkele clubleden organiseren we ook op regelmatige basis een 'babilrondo' om onze Esperantokennis wat bij te werken. Maar vooral de vakantieperiode is voor mij de gelegenheid om wat intenser met Esperanto bezig te zijn, onder andere door deel te nemen aan een Esperantocursus.

Gebruik je Esperanto ook buitenshuis? Clubbijeenkomsten, congressen/reizen?

Ik gebruik Esperanto uitsluitend buitenshuis, hoofdzakelijk tijdens de clubactiviteiten. Ook de e-mailcommunicatie met de clubleden verloopt meestal in het Esperanto; dit zijn voor mij intensieve schrijfoefeningen, waarbij ik voldoende de tijd neem om de tekst te verzorgen en mijn woordkeuze en de stijl te verbeteren. Verder ben ik ook actief gebruiker van Amikumu, waarmee ik regelmatig mijn parate kennis kan testen en onderhouden.

Welk aspect van Esperanto vind je het leukst?

Er zijn vele aspecten aan het Esperanto die ik apprecieer. Vooral het consequent en efficiënt gebruik van een beperkt aantal grammaticale regels zonder uitzonderingen en zonder onnodige ballast, waardoor men in korte tijd de taal kan beheersen en op een goed niveau kan spreken, weet ik te waarderen. De taal leunt ook sterk aan bij de Europese natuurlijke talen en helpt bij het leren ervan.
Een bijkomend leuk aspect is dat het Esperanto je toelaat om makkelijk internationale contacten te leggen en nieuwe vriendschappen te sluiten. Bovendien vind ik de achterliggende principes van de Esperantobeweging, met name de gelijkheid en evenwaardigheid van alle mensen, lovenswaardig.

Heb je leuke/onvergetelijke ervaringen met Esperanto?

Tot hiertoe heb ik driemaal deelgenomen aan de ‘Somera Esperanto Studado’ (SES) in Slovakije. Dit waren voor mij telkens mooie ervaringen; het contact tussen mensen met een andere taal- en culturele achtergrond is boeiend en verrijkend. Het verbaasde me daar ook te zien hoeveel jonge mensen interesse hebben voor Esperanto en zich in die taal vlot kunnen uitdrukken. De SES-bijeenkomsten zijn altijd een bonte mengeling van culturen en leeftijden. Tieners en twintigers tot en met tachtigers van verschillende landen en continenten volgen er samen de lessen en ontspanningsactiviteiten. Weinig andere bewegingen, culturele of sportieve, bieden deze diversiteit aan. Als gepensioneerde ‘senior’ kan ik het bijzonder aanbevelen aan mijn medesenioren. Speciaal voor hen heb ik dan ook een boodschap: Esperanto houdt je jong en open van geest.

PEKO (Printempa Esperanto-Kunveno) 2018
woensdag 9 mei tot zondag 13 mei te TILFF (nabij Luik)

Deze internationale bijeenkomst georganiseertd door La Verdaj Skoltoj kende sinds 2010 veel succes vanwege de goede organisatie, de interessante programma’s en het lekkere eten.
Inlichtingen over het programma en inschrijvingen via www.verdajskoltoj.net/peko

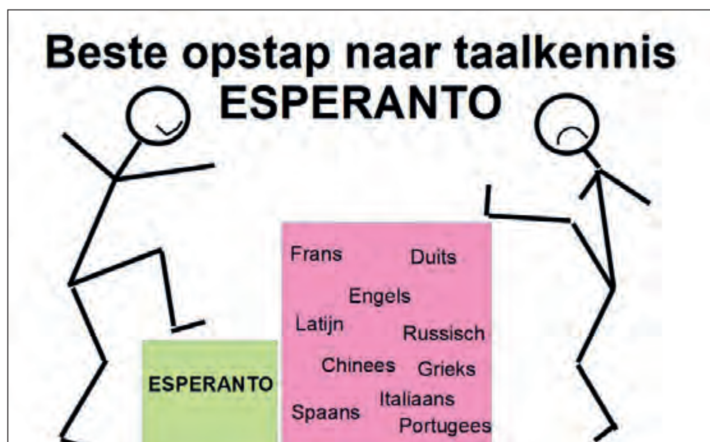
PEKO (Printempa Esperanto-Kunveno) 2018
merkredo la 9a ĝis dimanĉo la 13a de majo en TILFF (apud Lieĝo)

Tiu internacia renkontiĝo organizita de la Verdaj Skolroj sukcesplena ekde 2010 pro la bona organizo, la interesaj programoj kaj bongustaj manĝaĵoj.
Informoj pri la programo kaj aliĝoj ĉe www.verdajskoltoj.net/peko

EUROPA HEEFT G.E.N.T . NODIG

Enkele weken geleden zei mijn schoondochter me dat de stad Gent op zoek was naar inspirerende en creatieve ideeën van haar inwoners, ideeën zo wijs dat heel Europa er beter van kan worden. Zij vond dit een mooie gelegenheid om het Esperanto in beeld te brengen. Vermits ik geen Gentenaar ben, verklaarde mijn zoon zich bereid om mijn bijdrage te plaatsen. Eventuele reputatieschade nam hij er graag bij.

Ik liet me dat geen twee keer zeggen: zo'n kans om Esperanto onder de aandacht te krijgen van een redelijk groot publiek, krijgen we niet alle dagen! Met meer dan 20 jaar 'poresperanta' schrijfervaring stond die tekst vlug op papier. Ik stuurde hem naar Leo De Cooman, nog veel langer dan ik actief in het milieu, voor zijn commentaar en eventuele aanpassingen. Sedert de campagne van de Vlaamse regering i.v.m. innovatieve en alternatieve ideeën voor het onderwijs, zijn we elkaars klankbord.

Op zondag 1 april (!) plaatste mijn zoon ons voorstel op https://ookmijn.stad.gent/wijseuropa.

Leo en ik contacteerden al onze Esperantocontacten met de dringende oproep dit idee te steunen en de site zo veel mogelijk te verspreiden naar clubgenoten, familieleden en vriendenkring. Zelf stuurde ik een bericht naar tal van journalisten, politici en academici die van mij in het verleden berichten ontvingen i.v.m. Esperanto. Deze keer kregen we 'massaal' gehoor: in minder dan geen tijd werd het blauwe hartje meer dan 100 keer aangeklikt en kregen we vele positieve commentaren, zelfs uit het buitenland. Op het moment dat ik deze tekst schrijf, nadert de teller reeds het getal 275! Ik zou u willen vragen geregeld naar https://ookmijn.stad.gent/wijseuropa/comment/1599 te surfen om de vele positieve reacties die gepubliceerd worden ook nog te steunen door het blauwe hartje aan te klikken. **Stemmen kan nog tot 18 mei 2018.**

Spijtig voor ons is het niet noodzakelijk het voorstel met de meeste stemmen dat zal winnen.

'Een deskundige, onafhankelijke jury beoordeelt de ideeën. De jury bestaat uit 5 personen die affiniteit hebben met het thema stedelijkheid en Europa en een vertegenwoordiger zijn van de volgende sectoren: het Gentse stadsbestuur, de academische wereld, de pers, het bedrijfsleven en burgerinitiatieven. Elke jurylid bepaalt zijn top 5 o.b.v. onderstaande criteria. Bij de beoordeling van de ideeën houdt de jury rekening met: de positieve impact van het idee op de maatschappij - de haalbaarheid (= structurele inbedding of blijvende positieve effecten) van het idee - de voorbeeldfunctie van het idee - de creativiteit van het idee.'

Als we de andere inzendingen bekijken en beoordelen op de vereiste voorwaarden, kunnen we zeker de concurrentie weerstaan. We hebben er het volste vertrouwen in dat het G.E.N.T.-project de strijd zal winnen. In feite echter hébben we al gewonnen: Esperanto zal de aandacht krijgen van vele burgers, pers/media, politici en academici. Hopelijk met als gevolg dat het jarenlange cordon sanitaire eindelijk wordt doorbroken. Dankzij uw massale steun! Waarvoor onze uitdrukkelijke dank!

Leo (De Cooman) en Dan (Van Herpe)

Op dezelfde site "Gent voor een wijs Europa" wordt ook een ander idee geopperd. Tijdens het muziekfestival Copacabana wordt op vrijdag 29 juni een vredesketting met alle nationaliteiten en culturen in Gent aangekondigd. ***Esperantojongeren, laat je daar zien!***

Meer info: https://ookmijn.stad.gent/wijseuropa/comment/1600

HENDRIK BRUGMANS

Wie kent Hendrik Brugmans nog? De Nederlander dr. Hendrik Brugmans was de eerste rector van het Europacollege en zo'n veertig jaren geleden – zonder overdrijven – een vooraanstaande autoriteit in de wereld van het hoger onderwijs en een pionier van de Europese beweging. Het Europacollege, vandaag met campussen in Brugge en Natolin (Polen), is een onafhankelijk universitair instituut dat verschillende masters in gespecialiseerde Europese studies aanbiedt.
De Vlaamse Esperantobond had in 1972 de eer om Hendrik Brugmans te gast te hebben op zijn succesvol Europees Congres. Hieronder vind je zijn toespraak – met veel sympathie voor Esperanto – van destijds. Vandaag kan je de website van The College of Europe bezoeken… in het Engels en het Frans. De tijden zijn veranderd...

Voorzitter, dames en heren,

Ik ben ook zo'n onderontwikkelde vreemde eend in de bijt, die vertaald zal moeten worden. Nu weet ik wel dat er grote staatslieden zijn geweest die de wereld rond zijn gegaan en enkele woorden in de plaatselijke taal hebben gesproken, maar dat is toch eigenlijk maar een beetje een komedie.
Ik wil me dus liever voorstellen als iemand die geen Esperanto verstaat, al heb ik vanmiddag wel een lesje gekregen. Maar toch als iemand die een groot vriend is van U en misschien het ogenblik tegemoetziet dat hij nog wel 'ns een van de Uwen zou kunnen worden... Als iemand ten slotte, vooral, die in zeer vele internationale bijeenkomsten van allerlei soort gemerkt heeft hoe noodzakelijk het is om inderdaad een communicatiemiddel te scheppen tussen mensen die door de geschiedenis gedwongen zijn om met elkaar steeds intiemer om te gaan.

Marx heeft eens gezegd dat een idee, hoe groot ook, zich altijd compromitteert wanneer het niet zijn weerslag vindt in een belang, in een feitelijke noodzaak.

Welnu, dat is inderdaad voor Uw beweging het geval, een periode als de onze waarin een crisis een wereldcrisis wordt, een revolutie een wereldrevolutie, een oorlog een wereldoorlog. Want het is helaas merkwaardig dat het juist de grote ellendes van de mensheid zijn geweest die het eerste een werelddimensie hebben aangenomen, terwijl de wereldoplossingen nog op zich laten wachten. Maar doen móéten ze en van dat "moeten" is Uw beweging een uiting en een factor.

Ik heb zonet gezegd dat men in allerlei internationale bijeenkomsten telkens op dit probleem stuit.
Inderdaad: men denkt soms elkaar te begrijpen, omdat men de illusie heeft de andere taal te verstaan, maar hoeveel woorden zijn er dan niet die men precies verkeerd begrijpt. Wanneer men van iemand in het Engels hoort zeggen dat hij bijvoorbeeld "versatile" is en men vertaalt het in het Frans met "versatile", dan is het precies het omgekeerde en zeker geen compliment.
Ik heb ook een hele discussie zien verlopen over een misverstand omtrent het woord "eventually", hetgeen dus betekent: ten slotte, uiteindelijk - terwijl daartegen uit de kring der Frans- en ook Nederlandstaligen groot protest verscheen: nee, niet "uiteindelijk", nee, niet "eventually" - heel zeker niet en allerminst "éventuellement".

Zo gelooft men elkaar te verstaan en wanneer men dan denkt dat in de Berlaymont in Brussel op de duizenden die daar werken - ten dele werken - tussen de 20 en 25% bezig zijn met het toch eigenlijk vruchteloze werk van vertalen en tolk spelen, dan ziet men de enorme verspilling aan mankracht en ook aan economische middelen die op deze manier plaatsvindt. Maar bovendien: een "interprétation simultanée" is toch maar gebrekkig. Wanneer een minister in een van die lange nachtzittingen waarvan de Europese Integratie het geheim schijnt te hebben, boos wordt en plotseling bittere woorden gaat spreken over een zo emotioneel onderwerp als de prijs van varkensvlees bijvoorbeeld, dan krijgt degene die de gesproken taal verstaat, datzelfde verhaal te horen door de koptelefoon met de allervriendelijkste stem van een charmante jongedame - niet geheel hetzelfde effect uiteraard...

Dat alles zou nog niet zo tragisch wezen als niet in deze talenkwestie een dergelijke hoeveelheid prestige werd geïnvesteerd, waardoor men op alle mogelijke fictieve barricades klimt, terwijl er uiteraard al genoeg reële zijn om te bestijgen! Men spreekt dan bijvoorbeeld - ik heb die beweging zien geboren worden - van "le monde bilingue", jawel, maar wát zijn die "twee talen" die de wereld zou moeten aanvaarden? Wanneer men dan antwoordt: "Laten we dan Chinees en Russisch nemen", dan staat men onmiddellijk in een bepaalde politieke hoek en men trapt op een onnoemelijk aantal zere tenen. Daarom is het logisch onmogelijk om het probleem dat ik zo-even heb aangeduid en dat ieder kent die vertrouwd is met internationale bijeenkomsten, op te lossen via wat men dan noemt een "levende" taal met alle emotionele kanten die daarmee verbonden zijn.

Gelukkig is er echter het Esperanto, een taal die emotioneel en nationaal gesproken neutraal is. Dat is haar grote verdienste. En een tweede grote verdienste is dat naast alle andere die op dit gebied zijn gedaan, er maar één internationale taal werkelijk wortel geschoten heeft in het bewustzijn van de volkeren overal ter wereld en bijzonder dan in de Europese volkeren, het Esperanto dus. Ik herinner me, hoe ik als voorzitter van het Instituut voor Arbeidersontwikkeling veel heb samengewerkt met mijn vrienden van de Arbeidersfederatie van Esperantisten, om daar inderdaad te ervaren dat hier een ideaal niet alleen papier geworden was, maar menselijke warmte.

Ik wil afsluiten met te zeggen dat bij U, naar mijn vaste overtuiging, grote kansen liggen, omdat een noodzakelijkheid is gecombineerd met een mogelijkheid. Die mogelijkheid ligt dan in de allereerste plaats in het feit dat wij gaan naar een maatschappij waarin de mens 40.000 uur in zijn leven zal werken en dus veel vrije tijd zal krijgen. 40.000..., dat is natuurlijk maar een betrekkelijk willekeurig cijfer, opgeworpen door een Franse socioloog. Maar in ieder geval groeien we naar een korte werktijd voor de menselijke levensduur, naar langere perioden dus voor zelfstudie, langere perioden voor schoolgaan en voor "permanente opvoeding" zoals dat genoemd wordt. In die omstandigheden kan niemand zeggen dat de moderne mens "geen tijd" zou hebben voor het aanleren van een wereldtaal, al ben ik dan helaas van het oude systeem, want ik heb wel iets meer dan 40.000 uur in mijn leven moeten werken... Er komen echter voortdurend grotere mogelijkheden, corresponderend met steeds grotere noodzakelijkheden.

Ten slotte zou ik een wens willen uitspreken, en die is dat de Esperantobeweging (want beweging is ze) er in de komende tijd in moge slagen om niet alleen te steunen op het idealisme van individuen, maar ook op wetteksten in de verschillende landen, zodat inderdaad het Esperanto een verplicht leervak zal worden in de landen van de Europese Gemeenschap en ver daarbuiten.

Voorzitter, dames en heren, ik wens U toe dat het Esperanto die drempel moge overschrijden, de drempel van de officiële erkenning niet alleen, maar ook van de officië1e invoering, zodat men niet alleen op persoonlijke toewijding hoeft te vertrouwen, maar ook op het schoolprogramma. Dát wens ik U toe en ook, dat Uw congres en Uw beweging de blijvende inspiratie behouden die er altijd zo duidelijk in gezeten heeft.

Dr. H. BRUGMANS
Rector van het Europacollege

Leuven

Semajno de internacia amikeco HUNGAROMANIA 2018

Het is mooi geweest!
De tweede editie van HungaroMania, mee-georganiseerd door Esperanto 3000, was nog een groter succes dan de vorige editie. Nieuw deze keer was dat het een dubbelfeest werd: zowel HungaroMania voor de Hongaarse doelgroep als de Week van de Internationale Vriendschap voor Esperanto, kruisbestuiving dus.
Het was een groot feest, dankzij de samenwerking met HungaroMania en de vele Hongaren en geïnteresseerden in de taal, die actief meehielpen bij de organisatie. Aan de inkom werden we efficiënt maar vriendelijk

onthaald en kwamen we direct terecht op een levendig “marktplein” met allerlei standjes waar we diverse Hongaarse waren konden bekijken, proeven en… kopen: Hongaarse worsten, wijnen, verschillende andere gerechten en dranken. We maakten er ook kennis met boeken, tijdschriften en scholen waar Hongaars wordt onderwezen. Natuurlijk was de Esperanto-boekenstand van Leuven 3000 van de partij, aangevuld met artikelen

meegebracht door Yves Nevelsteen en Gerd Jacques van de Vlaamse Esperantobond. Ook aanwezig was Katalin Kovats, met prachtige, zelfgemaakte sieraden van glas en andere materialen.
Wat betreft de Esperanto-gerelateerde voordrachten kwamen volgende sprekers aan bod: István Ertl vroeg zich af of schrijver Sándor Szathmári de Hongaarse Orwell moest genoemd worden. Yves Nevelsteen presenteerde smartphone of tablet-toepassingen i.v.m. taal en ontmoeting, Bart Demeyere introduceerde Esperanto bij Nederlandstaligen en Marc Vanden Bempt probeerde te bewijzen dat de Hongaarse taal gemakkelijker is dan Esperanto.
Tegelijkertijd waren er een hoop lezingen over of in het Hongaars. ’s Namiddags en ’s avonds kon je volksdansen en kon je ook Hongaarse gerechten leren bereiden. Ik woonde o.a. interessante voordrachten bij over natuurbescherming in Hongarije en over één van de belangrijkste Hongaarse componisten Frans Liszt.
Het belangrijkste programmaonderdeel van de namiddag was zeker het concert van de Agria Music Factory. Dit is een muziekgroep van de Eger University in het noorden van Hongarije, die meestal een heel ander muziekgenre speelt. Speciaal voor HungaroMania arrangeerden ze Hongaarse popmuziek uit de jaren tachtig en negentig voor klassieke symfonische instrumenten (viool, fluit, trompet, ...), aangevuld met twee elektrische gitaren en drums. Speciaal voor dit concert vlogen ze vanuit Hongarije naar hier. Het was een geweldige ervaring om ze te zien en te horen.
Praktische info van de organisatoren: voor dit concert van twee keer 35 minuten werd een geluidsinstallatie gehuurd van ongeveer 100.000 euro, gebracht en opgezet op vrijdag, getest op zaterdag, gebruikt op zondag en teruggebracht op maandag. Een enorm werk, maar het loonde: de geluidskwaliteit in de zaal was geweldig.
Over de middag was er ook een officieel gedeelte met toespraken van de rector van de KU Leuven zelf en de burgemeester van Leuven. Alles werd vertolkt naar de twee andere talen, zo kregen aanwezigen die geen enkele Esperanto-activiteit hadden meegemaakt ook eens Esperanto te horen. De rector slaagde erin om geen enkele keer zelfs het woord Esperanto te vernoemen maar burgemeester Tobback compenseerde dit ruimschoots door zijn sympathie voor Esperanto niet onder stoelen of banken te steken.
De reacties van de deelnemers zeggen waarschijnlijk meer dan onze eigen woorden. Een staaltje van de reacties:
“Dankon pro la invito al HungaroMania kaj gratulojn pro la bona organiza laboro kaj sukcesoj. Mi vere ŝatis partopreni.”
“Hartelijk dank voor de geweldige dag. Het was waarschijnlijk heel veel werk, de voorbereiding. maar er waren denk ik wel weer veel bezoekers, die allemaal enthousiast waren. Petje af voor jullie!“
“We zouden de organisatoren van HungaroMania willen gelukwensen. Veel dank voor de mogelijkheid erbij te mogen zijn. Het was echt een grote ervaring deel te nemen en de gelukkige gezichten te zien bij het zien van een echte kwarktaart of strudel! We danken u en hopen dat er nog veel gelijkaardige succesvolle bijeenkomsten mogen zijn in de toekomst.”

Piet Glorieux
(naar een verslag van Esperanto 3000
aangevuld met enkele persoonlijke indrukken)

Oostende

20 Vragen en antwoorden rond migratie.

Flory Witdouckt, penningmeester van de Oostendse Esperantogroep La Konko verwelkomde de meer dan honderd aanwezigen in de Hazegraskapel vrijdag 9 maart voor de conferentie “20 vragen rond migratie”. Vooraf kon men met elkaar kennis maken bij een warm

kopje koffie of thee met een stukje cake.
Dokter Moreels en medespreker Hamid Hisari hielden goed de aandacht van het publiek met een presentatie gebaseerd op feiten en cijfers over migratie. Hamid deelde zijn ervaring als intercultureel bemiddelaar, van 2009 tot 2017 bij CAW en zijn ervaring als gewezen vluchteling en nieuwkomer in Oostende. Dokter Moreels presenteerde op het einde zijn voorstellen als mogelijke constructieve oplossingen: 1) naast brood, bad en bed, ook bezigheden (begeleiding, opleiding, werk…) tijdens de asielprocedure; 2) quota invoeren in Europa en op regionaal niveau aan de hand van een evenwichtige verhouding tussen hoog en laagopgeleide migranten; 3) integratie is niet assimilatie; 4) regularisatie voor diegenen die al lang wachten op het resultaat van hun procedure, zodat ze hier economisch iets kunnen betekenen, vb. in de zorgsector, voor knelpuntberoepen, enz… ; 5) niet te lang asielzoekers laten wachten op een beslissing 6) inzetten op vrijwillige terugkeer (niet gedwongen). Hamid Hisari pleitte voor een migrantenplatform waar de verschillende nationaliteiten samen komen en waar ze over hun gemeenschappelijke belangen overleggen. Dit kan een alternatief zijn voor wat nu teveel gebeurt, namelijk dat iedereen apart blijft op een eigen eiland, in een eigen etnische gemeenschap.
Deze ongetwijfeld boeiende presentatie was een succes voor de inrichtende Oostendse Esperantoclub La Konko in samenwerking met het koor Matondo en de

verschillende Oostendse verenigingen die werken met mensen met een migratieachtergrond.
Deze conferentie kaderde in de aanloop tot het “Talenfestival” dat La Konko organiseerde op 28 april om 14.00 u. in het O.L.V. College in Oostende. Daar konden migranten die in Oostende wonen hun taal voorstellen en laten horen.

(verslag : Anne Brabant, voorzitter La Konko)

CLUBPROGRAMMA'S

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto plaatsvinden. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan De cursusinfo vind je vooraan in dit nummer..

ANTWERPEN – La Verda Stelo, Esperanto Antwerpen vzw (esperanto-antwerpen.weebly.com/)
Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen, telkens op vrijdagavond om 20.00 uur
Vrijdag 4 mei: Pjotr De Mulder brengt een klassieke gitaar concert: " Van de Italiaanse renaissance tot het volkse Mexico". (Koncerto: klasika gitaro de renesanca Italio ĝis popola Meksiko.)
Vrijdag 11 mei: Aangename babbel- en clubavond. (Agrabla babilado.)
Vrijdag 18 mei: Voordracht door Ite Tytgat over: "Faagtherapie, een mogelijk oplossing om het antibioticagebruik te verminderen? (Faĝterapio, ĉu ebla solvo por malaltigi la uzon de antibiotikojn?)
*Vrijdag 25 mei: Nikola Raŝic spreekt over: "Het Roma-volk in Eu*ropa - taalkundige en etnische aspecten". (Romaoj en Eŭropo – Lingvaj kaj etnaj aspektoj.)
Vrijdag 1 juni: Lode Van de Velde: benefiet-avond voor Movado sen Nomo (Bond zonder Naam) met titel "BROOD en SPELEN" (pano kaj ludoj)
Vrijdag 8 juni: Jean-Jacques Wintraecken: "IS DE TIJD TE VANGEN ?" (Ĉu tempo kapteblas?)
Vrijdag 15 juni: Valeré Doumont: "Hoe efficiënt actie voeren voor Esperanto, 7 jaren ervaring".
(Kiel efike agi por Esperanto, 7 jaroj da spertoj.)
Vrijdag 22 juni: Lars Sözüer: "Bezoek van fietsers in de BEMI-karavaan op weg naar het congres in Portugal". (Vizito de biciklantoj BEMI-karavano survoje al UK-o en Portugali*o.)*
Vrijdag 29 juni: Ivo Durwael brengt "Vertellingen over Portugal". (Rakontoj pri Portugalio.)

In geval er wijzigingen zouden zijn in het programma, gelieve na te kijken op de website esperanto-antwerpen.weebly.com/aktuale.html
Elke week wordt een nieuwsbrief rondgestuurd met vermelding van het programma en meer nieuws. Wens je deze berichten ook te ontvangen, zend uw aanvraag naar ivo.durwael@telenet.be.

BRUGGE- Paco kaj Justeco
(http://www.esperanto.be/brugge)
Info bij Heidi Goes. heidi.goes@gmail.com

BRUSELO- Esperantista Brusela Grupo vzw
(www.esperantobruselo.org)
Bijeenkomsten in Cultuurcentrum De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint-Gillis), lokaal Casablanca 2, om de andere woensdag van 18.30 uur tot 20.30 uur.
De groep organiseert ook cursussen voor beginners en gevorderden. Info over cursussen en bijeenkomsten bij Françoise Pellegrin,
fransuaz@esperantobruselo.org, *tel. 02 / 358 27 28*
Elke tweede maandag van de maand van 19.00 uur tot 22.00 uur: gezellige eet- en babbelgelegenheid met "La Babilemaj Spagetoj". Inlichtingen bij Nicolas de Buyl, nikolao@esperantobruselo.org
Woensdag 2 mei: Voordracht over "Kalenders" door Angelos Tsirimokos.
Zondag 13 mei om 18.00 uur: Esperantomis in de Kapel van de Verrijzenis, Van Maerlantstraat 22-24 1000 Brussel. Pastoor Peter Knauser SJ zal de plechtigheid voorgaan.
Woensdag 16 mei: Voordracht over "Maria en Theo Van Ryselberghe" door Bernard Régis-Larue.
Woensdag 30 mei: Voordracht door Georgi Mihalkov.
Woensdag 13 juni: Valère Doumont brengt een uiteenzetting over "Hoe efficiënt actie voeren voor Esperanto?"
Woensdag 27 juni: Gezamenlijk avondmaal als seizoenafsluiter.
Het is aangewezen de evolutie op onze kalender te controleren op de website: http://www.esperantobruselo.org
Kunvenoj en Kulturcentro De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint- Gillis), salono Casablanca 2, ĉiun duan merkredon de 18:30 ĝis 20:30.
La grupo organizas kursojn por komencantoj kaj progresantoj. Informoj pri kursoj kaj kunvenoj ĉe Françoise Pellegrin,
fransuaz@esperantobruselo.org, tel. 02 / 358 27 28
Ĉiu dua lundo de 19:00 ĝis 20.00.: Manĝ- kaj babilebleco kun la "Babilemaj Spagetoj". Informoj ĉe Nicolas de Buyl, nikolao@esperantobruselo.org
Dimanĉon la 13an de majo je la 18.00: Meso en Esperanto en la Kapelo de la Resurekto, strato Van Maerlant 22-24, 1000 Bruselo. Pastro Peter KnauerSJ prezidos la celebradon.
*Merkredon la 16an de majo: P*relego pri "Maria kaj Theo Van Ryselberghe" far Bernard Régis-Larue.
Merkredon la 30an de majo: Georgi Mihalkov prelegos.
*Merkredon la 13an de junio: V*alére Doumont prezentos "Kiel efike agi por Esperanto?*"*
Merkredon la 27an de junio: Sezona Vespermanĝo.
Bonvolu kontroli la evoluon de nia kalendaro sur nia retejo: http://www.esperantobruselo.org

DILBEEK
Conversatiegroep in ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan 46, 1700 Dilbeek (bereikbaar via bus 129 vanuit het Noordstation of bussen 136-137 vanuit het Zuidstation). Zie: www.westrand.be.
Net zoals voorheen vindt die in 2018 plaats op de eerste zaterdag van de maand, van janjuari tot december, telkens van 14.00 uur tot 16.00 uur. Meld je bij voorkeur aan bij de animator Marc Demonty, tel. 02 / 569 31 33.
Konversacia rondo en Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan 46, 1700 Dilbeek (atingebla i.a. per buso 129 el la Norda kaj busoj 136-137 el la Suda stacidomo). Vidu www.westrand.be.
Ĝi okazos en 2018 kiel antaŭe, kutime la unuan sabaton de la monato, de novembro ĝis decembro, ĉiam de 14:00 uurĝis 16:00. uur
Prefere anoncu vian partoprenon telefone al la animatoro Marc Demonty, tel. 02 / 569 31 33.

GENT- La Progreso (http://www.esperanto.be/gent)
Clubvergadering in ons lokaal La Progreso, Peter Benoitlaan, 117 9050 Gentbrugge: Iedere vierde vrijdag van de maand om 20.00 uur.
Inlichtingen bij Katja Lödör , tel. 09 / 230 16 77.
Vrijdag 25 mei: Ben Indesteege spreekt over de Tataren en de Krim.
Vrijdag 23 juni: Stadswandeling onder leiding van Jacques Huys (in het Nederlands)

KALMTHOUT- La Erikejo
(https://laerikejo.wordpress.com))
Bijeenkomsten in het Parochiecentrum van Heide, elke derde donderdag van de maand tussen 19.30 en 21.30 uur
Onze bijeenkomsten gaan normaal door in het Parochiecentrum Heide-Kalmthout, Heidestatieplein, derde donderdag van de maand, tussen 19.30 uur en 21. 30 uur.
Donderdag17 mei: Simon rapporteert over zijn familiebezoek in Canada en de Verenigde Staten. Deze lezing was aanvankelijk in januari voorzien, doch kon toen niet doorgaan. Opgelet : plaats van bijeenkomst is Heidestatiestaat 33.
Donderdag 21 juni: Wij wandelen in Woensdrecht (Ned.) naar het Bloempjesven, begeleid door Rien. Bijeenkomst om 19 u 15 aan café Trapke-op langs de weg tussen Huijbergen en Wouwsche Plantage

KORTRIJK- Koninklijke Esperantogroep La Konkordo
(www.esperanto-kortrijk.info)
Bijeenkomsten in het Groeningeheem, Passionistenlaan 1 te Kortrijk elke vierde dinsdag van de maand van 19.30 uur tot 21.30 uur. Indien de vierde dinsdag een feestdag is, dan op de derde dinsdag.
Contact via e-mail piet.glorieux@gmail.com en esperantokortrijk@hotmail

LEUVEN-Vespero 3000 (esperanto3000.be)
Bijeenkomsten in het Cultureel Centrum Romaanse Poort, Brusselsestraat 63, 3000 Leuven, tweede woensdag van de maand om 19.45 uur; de lezingen beginnen om 20.00 uur.
Woensdag 9 mei: Voordracht of vrij gesprek.
Woensdag 13 juni: Klaas Dijkstra spreekt over Ondertiteling van films.

OOSTENDE -La Konko (flandrio@hotmail.be)
In Ontmoetingscentrum De Boeie, Kerkstraat 35.
Elke ma. 16.00 tot 17.00 uur: Esperantocursus beginners (niet op 2 en 9 april)
Elke maandag 14.15 uur tot 16.00 uur: Gespreksnamiddag (niet op 21 mei).
Elke maandag 16.00 uur tot 17.00 uur: Cursus beginners (niet op 21 mei).
Maandag 14 mei om 17.00 uur: Gespreksavond / bestuursvergadering.
Maandag 4 juni om 15.00 uur : Voordracht Poëzie door Anne Brabant.
Maandag 18 juni om 17.00 uur: Gespreksavond / bestuursvergadering.
Zaterdag 30 juni om 12.00 uur: Etentje einde werkjaar te Raversijde.
Meer info Flory Witdoeckt, flory2@witdoeckt.be,
Tel 059 702914

PEER- Limburga Esperanto Asocio
De Limburgse Esperanto Vereniging (LEV) organiseert activiteiten in het Cultuurcentrum 't Poorthuis, Zuidervest 2A Peer. Info: henri.schutters@skynet.be.
Zondag 27 mei: Wandeling op de Oudsberg. Vanaf 2019 zullen de gemeenten Opglabbeek en Meeuwen-Gruitrode fuseren en onder de nieuwe naam Oudsbergen verdergaan. Kom nu al ontdekken wat deze berg in het groene Limburg te bieden he*eft!*
Zaterdag 30 juni: Kanovaren op de Dommel. Kom genieten van dit prachtige stukje natuur vanop het water onder begeleiding van ons ervaren clublid Paul Hotterbeekx. Voor meer informatie, contacteer LEA.

TURNHOUT
Wekelijks samenkomst op donderdag voormiddag tijdens het schooljaar.
Activiteiten: praten, lezen met gebruik van Horizontaal en Monato.
Contact: Maria Dom, de.groot-dom@telenet.be

VERDAJ SKOLTOJ (www.verdajskoltoj.net)
De Verdaj Skoltoj (Groene Scouts) bieden scouting zonder grenzen in het Esperanto aan. De deelnemers zijn tussen de 11 en 17 jaar. Ze komen uit Brussel, Vlaanderen, Wallonië, Frankrijk, Nederland, Luxemburg, Duitsland en soms zelfs van verder! We komen 6 tot 7 weekends per jaar samen en organiseren een kamp van één week in de zomer. Iedereen is welkom, het eerste weekend is gratis!
Voorkennis van het Esperanto is niet noodzakelijk.

Horizon-TAAL
Tweemaandelijks tijdschrift / ISSN - 0772 - 540
Vlaamse Esperantobond vzw
Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen
Afgiftekantoor 260 Antwerpen X - Erkenningsnummer P004200

BB-PP
BELGIË(N)-BELGIQUE

Contactadressen in Nederland

hhttp://www.esperanto-nederland.nl/ned/regionale-groepen.php

ALKMAAR
Marijke Lathouwers, Kruiszwin 1205, NL-1788 LE Julianadorp tel. +31(0)223 643 781, alkmaro@ziggo.nl

EINDHOVEN
Jeannette Bosse, Veld. Montgomerylaan 361, NL-5612 BH Eindhoven tel.+31(0)402 113 344, jeannette.bosse@tiscali.nl

NOORD-NEDERLAND
Ineke Emmelkamp Arubastraat 12, NL-9715 RW Groningen, tel. +31(0)50 505 718 842, info@esperanto-info.nl

HAARLEM
Bert De Wit Houtvaartkade 21, NL-2111 BR Aerdenhout.
tel. +31(0)235 242 643
ajf.dewit@ziggo.nl Ook voor mondelinge cursussen

HELMOND
Toine Gremmen, Nassaustraat 3, NL-5707 HL Helmond tel. +31(0)492 544 472, info@twangremmen.nl

NIJMEGEN
*Klubo Zamenhof,*Jan Bemelmans, Zwanenveld 2287, NL-6538 PS Nijmegen, tel. +31(0)243 882 926
jan.bemelmans2@gmail.com

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo
Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel. 03 234 34 00
info@fel.esperanto.be, www.esperanto.be

ILEI-Belgio (Esperanto-leraars): Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.com

Verdaj Skoltoj
ruelle de Thuin 20, BE-6540 Lobbes, tel. 071 16 53 95 kaj 0485 517 552; info@verdajskoltoj.net, www.verdajskoltoj.net

Association pour l'Espéranto,
p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, BE-6001 Charleroi (Marcinelle), tel. + fax: 071 43 14 13, mardelforge@brutele.be, http://esperanto-wallonie.be/

Esperantista Brusela Grupo vzw (EBG)
sekretariejo: p/a Yves De Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek
tel.: 0498 04 00 95; sekretario@esperantobruselo.org
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, BE-1640 Sintt-Genesius-Rode

Esperanto Nederland, secretaris, Pieter Engwirda
Wighenerhorst 49, NL-6603 KH Wijchen,Tel.+31(0)24 645 51 33
sekretario@esperanto-nederland.nl

***Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging*/Centra Oficejo de UEA** Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam,
tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Ivo Vercammen
Secretaris: Nicky Janssen
Penningmeester: Kevin de Laet
Bestuursleden: Cyreen Knockaert,
Eddy Van den Bosch, Ben Indestege en
Johan Van Eenoo

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN
Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, tel. 03 / 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be
La Verda Stelo: Ella Strug (voorzitter)

BRUGGE
Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 BE-Brugge,
tel. 050 / 67 51 78, heidi.goes@gmail.com

GENT
La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, BE-9050 Gentbrugge,
tel. 09 230 16 77, gent@esperanto.be

KALMTHOUT
La Erikejo, Mireille Smet-Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen,
tel.: 03 / 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com

KORTRIJK
La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201,
BE-8610 Kortemark, tel.: 051 / 62 39 28, piet.glorieux@gmail.com,
Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, BE-8500 Kortrijk,
tel. 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com

LEUVEN
Esperanto 3000, Ivo Schenkel, Karekietenlaan 14, BE-3010 Kessel-Lo
tel. 016 89 04 80 kaj 0486 39 28 02 ivo.schenkel@telenet.be

LIMBURG
Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer,
tel. 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be

DILBEEK
Marc Demonty, Schoolstraat 3, BE-1700 Dilbeek, tel. 02 569 31 33

OOSTENDE
La Konko, Anne Brabant, anne.brabant@telenet.be
Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, BE-8400 Oostende,
tel. 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.be

ROESELARE / TIELT zie **KORTRIJK**

TIENEN
Esperanto Numismatiek Vereniging (ENA)
Info: Bert Boon,, Merelhof 8, BE-3300 Tienen,
tel. en fax: 0472 73 48 30 mailto:bert.boon@skynet.be

TURNHOUT
Maria Dom, Tuinbouwstraat 14, BE-2300 Turnhout,
tel. 014 41 72 92, de.groot-dom@telenet.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap: giften van minstens 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar van belastbaar inkomen